

ЗАКОН

О СМАЊЕЊУ РИЗИКА ОД КАТАСТРОФА И УПРАВЉАЊУ ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се смањење ризика од катастрофа, превенција и јачање отпорности и спремности појединаца и заједнице за реаговање на последице катастрофа, заштита и спасавања људи, материјалних, културних и других добара, права и обавезе грађана, удружења, правних лица, органа јединица локалне самоуправе, аутономних покрајина и Републике Србије, управљање ванредним ситуацијама, функционисање цивилне заштите, рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање, међународна сарадња, инспекцијски надзор и друга питања од значаја за организовање и функционисање система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама.

Систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама је од посебног интереса за Републику Србију и представља део система националне безбедности.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) катастрофа представља елементарну непогоду или техничко - технолошку несрећу чије последице угрожавају безбедност, живот и здравље већег броја људи, материјална и културна добра или животну средину у већем обиму, а чији настанак или последице није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби;

2) елементарна непогода је појава хидролошког, метеоролошког, геолошког или биолошког порекла, проузрокована деловањем природних сила као што су земљотрес, поплава, бујица, олуја, јака киша, атмосферска пражњења, град, суша, одроњавања или клизања земљишта, снежни наноси и лавина, екстремне температуре ваздуха, нагомилавања леда на водотоку, пандемија, епидемија заразних болести, епидемија сточних заразних болести и појава штеточина и друге природне појаве већих размера које могу да угрозе безбедност, живот и здравље већег броја људи, материјална и културна добра или животну средину у већем обиму;

3) техничко-технолошка несрећа је изненадни и неконтролисани догађај или низ догађаја који је измакао контроли приликом управљања одређеним средствима за рад и приликом поступања са опасним материјама у производњи, употреби, транспорту, промету, преради, складиштењу и одлагању, као што су пожар, експлозија, хаварија, саобраћајни удес у друмском, речном, железничком и ваздушном саобраћају, удес у рудницима и тунелима, застој рада жичара за транспорт људи, рушење брана, хаварија на електроенергетским, нафтним и гасним постројењима, акциденти при руковању радиоактивним и нуклеарним материјама, тешко загађење земљишта, воде и ваздуха, последице ратног разарања и тероризма, а чије последице могу да

угрозе безбедност, живот и здравље већег броја људи, материјална и културна добра или животну средину у већем обиму;

4) смањење ризика од катастрофа је политика која се успоставља и води у циљу спречавања нових и смањења постојећих ризика кроз имплементацију интегрисаних и инклузивних економских, социјалних, едукативних, нормативних, здравствених, културних, технолошких, политичких и институционалних мера којима се јача отпорност и припремљеност заједнице за одговор и ублажавање последица од насталих катастрофа чиме се постиже јачање отпорности заједнице;

5) управљање ризиком је скуп мера и активности које се спроводе у циљу имплементације политике смањења ризика од катастрофа као и административно оперативних и организационих вештина и капацитета за њихово спровођење;

6) субјекти од посебног значаја за заштиту и спасавање су привредна друштва и друга правна лица која обављају послове и располажу ресурсима од нарочитог значаја за заштиту и спасавање, а која су одговарајућом одлуком надлежног органа проглашена субјектима од посебног значаја;

7) ванредна ситуација је стање које настаје проглашењем од надлежног органа када су ризици и претње или настале последице по становништво, животну средину и материјална и културна добра таквог обима и интензитета да њихов настанак или последице није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби, због чега је за њихово ублажавање и отклањање неопходно употребити посебне мере, снаге и средства уз појачан режим рада;

8) управљање ванредним ситуацијама обухвата координацију и руковођење субјектима и снагама система заштите и спасавања у циљу организованог одговора на катастрофе и брзог опоравка;

9) отпорност је способност заједнице изложене опасностима да одговори на њих и опорави се од последица катастрофа благовремено и на ефикасан начин, што подразумева и очување и повраћај основних функција;

10) опасност је потенцијално штетан физички догађај, феномен или људска активност која може проузроковати угрожавање живота и здравља људи, оштећење материјалних и културних добара и животне средине или друштвене и економске поремећаје;

11) непосредна опасност представља стање у коме постоји озбиљна претња по живот и здравље људи, материјална и културна добра или животну средину и има карактеристике извесности. Непосредна опасност се најављује од стране органа који је надлежан за одговарајућу опасност и најчешће претходи проглашењу ванредне ситуације;

12) ризик означава комбинацију вероватноће да ће се катастрофа десити у одређеном временском раздобљу и са одређеним негативним последицама;

13) процена ризика је утврђивање природе и степена ризика од потенцијалне опасности, стања угрожености и последица које могу да угрозе живот и здравље људи, животну средину и материјална и културна добра;

14) превенција обухвата скуп мера и активности за ублажавање постојећих ризика као и смањење ризика од настанка нових последица катастрофе;

15) експлозивни остаци рата (у даљем тексту: ЕОР) су експлозивна средства и неексплодирана убојна средства, са или без упаљача, припремљена за употребу или употребљена односно испалена, лансирана, избачена, поринута или постављена, а нису извршила своју функцију тј. нису експлодирала, напуштена убојна средства која су остављена или одбачена и средства заостала после експлозије складишта убојних средстава односно у процесу производње убојних средстава;

16) ванредни догађај је несрећа изазвана дејством катастрофе који може да угрози живот и здравље људи, материјална и културна добра и животну средину, а чије последице је могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежног органа или служби;

17) изложеност подразумева подложност људи, животне средине, материјалних и културних добара потенцијалним губицима;

18) рањивост подразумева карактеристике и околности неке заједнице, система или њене вредности, које је чине осетљивом на последице опасности;

19) припремљеност подразумева знање и капацитете који се развијају за ефикасан одговор и обнову од катастрофа;

20) ублажавање последица је смањење или ограничење неповољних утицаја или последица катастрофа насталих губитком живота и здравља људи, физичким и психичким болом, страхом или губитком, нестанком, умањењем имовине, или спречавањем повећања њене вредности, на простору који је угрожен насталом катастрофом;

21) третман ризика представља начин поступања са идентификованим, веома високим и високим ризиком, у смислу утврђивања активности за предузимање превентивних мера за смањење ризика односно, припрему за спремност и оспособљавање снага и субјеката за реаговање у заштити и спасавању од одређене опасности и предузима се на основу процене ризика од катастрофа.

22) СЕВЕСО комплекс подразумева просторну целину под контролом оператера где су опасне супстанце присутне у једном или више постројења у једнаким или већим количинама од прописаних у смислу производње, коришћења, складиштења или руковања опасним супстанцама, у складу са прописима којима је уређена заштита животне средине;

23) удес је догађај као што је емисија, пожар или експлозија који настане као резултат неконтролисаног развоја догађаја током рада привредног друштва и другог правног лица који доводи до озбиљне опасности по здравље људи и животну средину, одмах или одложено, унутар или изван привредног друштва и другог правног лица, а који укључује једну или више опасних супстанци;

24) велики удес подразумева удес у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине;

25) заинтересована јавност је јавност на коју утиче или може утицати доношење одлуке надлежног органа или која има интереса у томе и ближе је дефинисана прописима којима се уређује заштита животне средине.

Сви термини, којима су у овом закону означена занимања, положаји, односно именована, изражени у граматичком мушком роду, подразумевају природни мушки и женски род лица на која се односе.

Начело приоритета

Члан 3.

Смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама представља национални и локални приоритет.

Свако има право на заштиту од последица катастрофа без икакве дискриминације, а заштита и спасавање људских живота има приоритет у односу на све друге заштитне и спасилачке активности.

Начело интегрисаног деловања и међусекторске сарадње

Члан 4.

Процене ризика и превентивне мере и активности које се предузимају ради спречавања и смањења ризика од катастрофа интегрисане су у секторске развојне планове и програме у свим областима државне управе.

Управљање ризиком од катастрофа заснива се на међусобној координацији и усклађеним процедурама и плановима деловања свих институција и субјеката и врши се уз међусекторску сарадњу и партнерство.

Начело примарне улоге локалних заједница

Члан 5.

Јединице локалне самоуправе имају примарну улогу у управљању ризиком од катастрофа и ту улогу подржавају све надлежне државне и покрајинске институције.

Начело поступности при употреби снага и средстава

Члан 6.

У заштити и спасавању прво се користе снаге и средства са територије јединице локалне самоуправе, а када те снаге и средства нису довољне, надлежни орган обезбеђује употребу других снага и средстава са територије Републике Србије, укључујући полицију и Војску Србије када је то потребно.

Начело равноправности и заштите људских права

Члан 7.

Субјекти система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама посебно се старају о остваривању принципа равноправности полова и нарочито воде рачуна да ни једна одлука, мера или радња не подстиче или доводи до неповољнијег положаја жена и њихово равноправно учествовање у систему смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама.

Надлежни органи и други субјекти укључени у спровођење мера и активности управљања ризиком од катастрофа дужни су да доследно воде рачуна о заштити људских права, родној равноправности и посебно о заштити сиромашних, старих, деце, особа са инвалидитетом, избеглих и расељених лица, као и других рањивих група становништва.

Мере и активности на смањењу ризика од катастрофа морају бити приступачне и односити се и на особе са инвалидитетом, децу, старе и друга лица која су посебно изложена ризику.

Начело партиципативности и солидарности

Члан 8.

Право угрожених грађана је да учествују у осмишљавању садржаја и имплементацији активности на смањењу ризика од катастрофа, као и право да учествују у предлагању, предузимању и извршавању одређених мера, задатака и активности у заштити и спасавању и изразе своје потребе у средствима помоћи.

Грађани који су погођени последицама катастрофа имају право на помоћ у складу са својим потребама и приоритетима које пружају хуманитарне и друге регистроване организације у складу са законом, а уколико су претрпели већу материјалну штету имају и право на државну помоћ, у складу са посебним законом.

Начело информисања јавности

Члан 9.

Надлежни органи благовремено и потпуно информишу јавност о ризицима од катастрофа, релевантним подацима и мерама за заштиту од њихових последица, као и о другим мерама које се предузимају ради управљања ризиком од катастрофа.

II. СИСТЕМ СМАЊЕЊА РИЗИКА ОД КАТАСТРОФА И УПРАВЉАЊА ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

Систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама

Члан 10.

Систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама је део система националне безбедности и представља интегрисани облик управљања и организовања субјеката овог система на спровођењу превентивних и оперативних мера и извршавању задатака заштите и спасавања људи и добара од последица катастрофа, укључујући и мере опоравка од тих последица.

Смањење ризика од катастрофа

Члан 11.

Смањење ризика од катастрофа обухвата систем мера и активности утврђених Националном стратегијом из области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, Националним програмом управљања ризиком од катастрофа, законом којим се прописује обнова након елементарне и друге непогоде, законом и другим актима, у циљу спречавања нових и смањења постојећих ризика кроз имплементацију економских, социјалних, едукативних, нормативних, здравствених, културних, технолошких, политичких и институционалних мера којима се јача отпорност и припремљеност заједнице за одговор и ублажавање последица од насталих катастрофа чиме се постиже јачање отпорности заједнице.

Смањење ризика од катастрофа, између осталог, подразумева:

- 1) прецизно идентификовање, редовну процену и праћење ризика од катастрофа ради њихове контроле;
- 2) смањење дејства фактора који узрокују или увећавају ризике од катастрофа путем одговорног и одговарајућег управљања животном средином,

земљиштем, водама и другим природним ресурсима, планског коришћења земљишта и предузимањем одговарајућих техничких и других мера;

3) ублажавање штетних последица на основу што потпунијег разумевања ризика од њих, планирања њиховог спречавања и повећања спремности за реаговање и ефикасан одговор;

4) обнову након катастрофе у складу са начелом изградње бољег система, који ће инфраструктуру и друштво у целини учинити отпорнијим на будуће катастрофе;

5) инвестирање у превенцију и смањење ризика од катастрофа кроз подстицање јавног и приватног улагања и предузимања структурних и неструктурних мера;

6) изградњу културе безбедности и отпорности појединаца и заједнице на катастрофе;

7) интензивну међусобну сарадњу свих надлежних институција на свим нивоима власти, као и партнерство са приватним и јавним предузећима, другим правним лицима, предузетницима, организацијама цивилног друштва и свим заинтересованим грађанима који могу пружити допринос смањењу ризика од катастрофа;

8) успостављање прецизних процедура за размену информација и искустава од значаја за смањење ризика и за ефикасно пружање и примање међународне оперативне и хуманитарне помоћи ради отклањања последица катастрофе и почетне обнове погођених подручја;

9) праћење климатских промена и прилагођавање заједнице на очекиване последице.

Стратегија смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама

Члан 12.

Стратегија смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама (у даљем тексту: Стратегија) је основни стратешки документ којим се утврђује политика и усмеравају активности државних органа и других субјеката у управљању ризиком од катастрофа, одређују смернице за ангажовање људских и материјалних ресурса, као и развој нормативног и институционалног оквира у циљу смањења ризика и ефикасног одговора на изазове катастрофа.

Стратегија се доноси на нивоу Републике.

Стратегију и акциони план за њено спровођење доноси Влада.

Субјекти и снаге система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама

Члан 13.

Субјекти система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама су органи државне управе, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, јавне службе, привредна друштва и друга правна лица и предузетници, организације цивилног друштва, образовне установе и научно истраживачке организације, јавне агенције и други који, у складу са законом, другим општим актима, плановима, програмима и другим документима учествују у утврђивању мера и активности од значаја за смањење ризика и управљање ванредним ситуацијама.

Јединство деловања субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама на нивоу Републике Србије обезбеђује се преко Националне платформе за смањење ризика.

Снаге система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама су штабови за ванредне ситуације, јединице цивилне заштите, ватрогасно-спасилачке јединице, Служба 112, Полиција, Војска Србије, Црвени крст Србије, Горска служба спасавања, Ватрогасни савез Србије, Савез радио аматера Србије, повереници, односно заменици повереника цивилне заштите, грађани, удружења грађана и организације чија је делатност од посебног интереса за развој и функционисање система.

Национална платформа за смањење ризика од катастрофа

Члан 14.

Национална платформа за смањење ризика од катастрофа (у даљем тексту: Национална платформа) је платформа за разматрање и дефинисање питања од највећег значаја за систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, која обезбеђује размену мишљења, знања, иновација, и искустава из области смањења ризика, предлаже мере и активности политике смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, разматра развојне стратегије, планове и програме који су од интереса за смањење ризика и управљање ванредним ситуацијама и јача механизме сарадње и координације на националном и међународном нивоу.

Републички штаб за ванредне ситуације има улогу Националне платформе.

У раду Националне платформе, поред чланова Републичког штаба за ванредне ситуације учествују и представници академске заједнице, локалне самоуправе и организација цивилног друштва као и други субјекти система смањења ризика од катастрофа.

Процена ризика од катастрофа

Члан 15.

Проценом ризика од катастрофа идентификују се врста, карактер и порекло појединих ризика од наступања катастрофа, степен угрожености, фактори који их узрокују или увећавају степен могуће опасности, последице које могу наступити по живот и здравље људи, животну средину, материјална и културна добра, обављање јавних служби и привредних делатности, као и друге претпоставке од значаја за одвијање уобичајених животних, економских и социјалних активности.

Процену ризика од катастрофа израђују и доносе Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, субјекти од посебног значаја за заштиту и спасавање, изузев савеза, клубова и удружења; привредна друштва, здравствене установе изузев апотека; предшколске и школске установе и факултети за све објекте у којима бораве деца, односно објекте у којима се одвија настава; установе социјалне заштите за објекте у којима бораве корисници.

Привредна друштва и друга правна лица која у свом саставу имају организационе целине чији су капацитети, обим и значај делатности од посебног значаја за привреду Републике Србије из области енергетике, телекомуникација, рударства и саобраћаја, израђују Процену ризика и за те организационе целине.

Процену ризика израђују и доносе и правна лица која управљају пословним, трговачким, спортским, угоститељским и смештајним објектима и објектима за разоноду капацитета више од 100 лица, а ако су објекти намењени за боравак деце до 14 година, независно од капацитета.

Привредна друштва и друга правна лица која нису обухваћена ст. 2–4. овог члана израђују своју процену ризика од катастрофа на основу препоруке штаба за ванредне ситуације јединице локалне самоуправе засноване на процени ризика од катастрофа јединице локалне самоуправе на чијој територији се налазе.

Процену ризика од катастрофа Републике Србије усваја Влада, на предлог Министарства унутрашњих послова (у даљем тексту: Министарство).

Субјекти из ст. 2–4. овог члана процену ризика од катастрофа доносе по прибављеној сагласности Министарства.

Процена ризика од катастрофа се периодично ажурира у складу са потребама и новим околностима, у целини се поново израђује и доноси на сваке три године, а уколико су се околности у значајној мери промениле и раније, односно уколико се појавио нови ризик или се постојећи ризик повећао или смањио.

План смањења ризика од катастрофа

Члан 16.

Планом смањења ризика од катастрофа утврђују се конкретне превентивне, организационе, техничке, финансијске, нормативне, надзорне, едукативне и друге мере и активности које су надлежни државни органи и други субјекти, на основу процене појединих ризика, дужни да предузму у будућем периоду у циљу смањења ризика од катастрофа и ублажавања њихових последица.

План смањења ризика од катастрофа се израђује и доноси за територију Републике Србије (Национални план смањења ризика од катастрофа), аутономне покрајине (Покрајински план смањења ризика од катастрофа) и јединице локалне самоуправе (локални план смањења ризика од катастрофа).

Планови смањења ризика од катастрофа се израђују на основу предлога третмана процењених ризика у одговарајућој процени ризика од катастрофа.

Носиоци израде Националног плана смањења ризика од катастрофа су органи државне управе у чијој су надлежности опасности идентификоване у Процени ризика од катастрофа Републике Србије.

Носиоци израде покрајинских планова смањења ризика од катастрофа и локалних планова смањења ризика од катастрофа су надлежни органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Национални план смањења ризика од катастрофа доноси Влада на предлог Министарства.

Покрајински план смањења ризика од катастрофа, односно локални план смањења ризика од катастрофа, доноси надлежни орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Планови смањења ризика од катастрофа се доносе за период од три године.

Садржај и начин израде плана смањења ризика од катастрофа прописује Влада.

План заштите и спасавања

Члан 17.

Планом заштите и спасавања се планирају мере и активности за спречавање и умањење последица катастрофа, снаге и средства субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, њихово организовано и координирано ангажовање и деловање у ванредним ситуацијама у циљу заштите и спасавања људи, материјалних и културних добара и обезбеђења основних услова за живот.

План заштите и спасавања обавезно садржи следеће целине:

- 1) рано упозоравање и приправност (спремност);
- 2) мобилизација и активирање;
- 3) заштита и спасавање по врстама опасности;
- 4) мере цивилне заштите;
- 5) употреба снага и субјеката заштите и спасавања.

План заштите и спасавања израђује се на основу процене ризика и усваја најкасније 90 дана након усвајања процене ризика, а редовно се усклађује са изменама процене ризика.

План заштите и спасавања Републике Србије израђује Министарство у сарадњи са другим министарствима, посебним организацијама и другим правним лицима, а доноси Влада.

План заштите и спасавања аутономне покрајне и план заштите и спасавања јединица локалне самоуправе доносе надлежни органи аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, по прибављеној сагласности Министарства, на предлог надлежног штаба.

План заштите и спасавања се периодично ажурира у складу са потребама и новим околностима, у целини се поново израђује и доноси сваке треће године, а уколико су се околности у значајној мери промениле и раније у складу са проценом ризика од катастрофа.

План заштите и спасавања су дужни да израде и донесу сви субјекти који имају обавезу израде процене ризика од катастрофа.

План заштите и спасавања се примењује и у ратном и ванредном стању.

Садржај, начин израде и обавезе субјеката у вези са израдом процене ризика од катастрофа и планова заштите и спасавања прописује Влада.

Методологију, начин израде и садржај процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања прописује министар надлежан за унутрашње послове (у даљем тексту: министар).

Делови процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања могу бити означени одговарајућом ознаком степена тајности у складу са законом.

Екстерни план заштите од великог удеса

Члан 18.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији се налази СЕБЕСО комплекс вишег реда, дужан је да изради и донесе екстерни план заштите од великог удеса са мерама које треба предузети изван комплекса, у року који не може бити дужи од две године од тренутка пријема

неопходних информација достављених од стране оператера СЕВЕСО комплекса, у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине.

Екстерни план заштите од великог удеса се израђује у циљу:

1) ограничавања и контроле инцидената на такав начин да се ефекти сведу на најмању меру и да се ограничи штета по људско здравље, животну средину и имовину;

2) спровођења неопходних мера ради заштите здравља људи и животне средине од ефеката великог удеса;

3) преношење неопходних информација јавности и релевантним надлежним службама или органима у области у којој се СЕВЕСО комплекс вишег реда налази;

4) обезбеђивања повратка у пређашње стање и чишћења животне средине након великог удеса.

Екстерни план заштите од великог удеса обавезно садржи следеће податке:

1) имена или дужности лица овлашћених за покретање поступака за случај ванредних ситуација, као и лица овлашћених за вођење и координацију активности ублажавања последица изван СЕВЕСО комплекса;

2) начин примања раног упозорења о инцидентима и поступке упозоравања и позивања помоћи;

3) координацију средстава неопходних за спровођење екстерног плана заштите од великог удеса;

4) начин пружања помоћи при акцији ублажавања последица на СЕВЕСО комплексу;

5) начин ублажавања последица ван СЕВЕСО комплекса, укључујући и одговор на сценарио најгорег могућег удеса дефинисан у Извештају о безбедности, као и разматрање могућих домино ефеката, укључујући и оне који имају утицаје на животну средину;

6) систем и поступак обавештавања јавности, суседних СЕВЕСО комплекса или постројења која нису СЕВЕСО комплекси, о специфичним информацијама о удесу и обрасцима понашања које би требало усвојити;

7) систем и поступак обавештавања надлежних служби других држава у случају великог удеса с могућим прекограничним последицама.

Оператер комплекса на ком су могући домино ефекти великог удеса је дужан да пружи информације о могућим домино ефектима потребне за израду екстерног плана заштите од великог удеса, као и да сарађује са надлежним органом који израђује екстерни план заштите од великог удеса, у информисању јавности и суседних постројења која нису СЕВЕСО комплекси.

Надлежни орган који израђује екстерни план заштите од великог удеса дужан је да, у складу са законом, заинтересованој јавности омогући рани јавни увид и давање мишљења на екстерни план заштите од великог удеса и у току усвајања и у току будућих већих измена и допуна екстерног плана заштите од великог удеса.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе врши контролу и тестирање екстерних планова заштите од великог удеса најмање једном у три године и, уколико је потребно, мења их и допуњује периодично.

Измене и допуне екстерног плана од великог удеса морају да узму у обзир промене на СЕВЕСО комплексима, променама у свим релевантним службама које учествују у одговору на удес, нова техничка знања у вези одговора на удес.

Министарство може изузети од обавезе израде екстерног Плана заштите од великог удеса надлежни орган за доношење тог плана, а на основу мишљења министарства надлежног за заштиту животне средине да комплекс не може да изазове опасност од великог удеса изван комплекса, као и на основу информација из Извештаја о безбедности за одговарајући комплекс, у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине.

Изузетно од одредбе из претходног става министарство надлежно за заштиту животне средине може да достави Министарству ново мишљење о потреби израде екстерног Плана заштите од великог удеса, услед измена Извештаја о безбедности насталих због промена на комплексу.

Надлежни штаб за ванредне ситуације дужан је да, без одлагања, примени екстерни план заштите од великог удеса када дође до великог удеса или када дође до неконтролисаног развоја догађаја за који се може очекивати да ће довести до великог удеса.

Екстерни планови заштите од великог удеса достављају се Министарству на сагласност и саставни су део планова заштите и спасавања јединице локалне самоуправе.

Овлашћење и лиценца за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања

Члан 19.

Процену ризика од катастрофа и план заштите и спасавања израђују привредна друштва односно друга правна лица која имају овлашћење за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања и имају у сталном радном односу запослена лица која поседују лиценцу за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања.

Овлашћење из става 1. овог члана издаће се привредном друштву, односно другом правном лицу које у сталном радном односу има најмање три запослена лица која поседују лиценцу за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања и које испуњава организационо-техничке услове.

Лиценца за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања издаће се лицу које има:

1) најмање високу стручну спрему и стечених 240 ЕСП бодова (мастер-академске, специјалистичке академске, специјалистичке струковне, односно основне академске студије у трајању од најмање четири године);

2) завршену обуку за израду процене ризика и планова заштите и спасавања и

3) положен посебан стручни испит за израду процене ризика и плана заштите и спасавања.

Рок важења овлашћења за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања и лиценце за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања је пет година.

Овлашћење за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања и лиценцу за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања издаје Министарство.

Министарство ће одузети овлашћење за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања привредном друштву, односно другом правном лицу ако се инспекцијским надзором утврди да не испуњава услове предвиђене законом.

Министарство води евиденцију о издатим овлашћењима за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања и лиценцама за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања.

Организационо-техничке услове које морају испуњавати правна лица за издавање овлашћења за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања прописује министар.

Програм и начин полагања стручног испита, висину накнаде за рад испитне комисије, изглед и начин издавања лиценце за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања из става 1. овог члана, прописује министар.

Овлашћење за израду плана заштите од удеса

Члан 20.

План заштите од удеса израђују привредна друштва, односно друга правна лица која имају овлашћење за израду плана заштите од удеса.

Овлашћење из става 1. овог члана издаће се привредном друштву, односно другом правном лицу које има у сталном радном односу најмање три запослена лица која имају високу стручну спрему из области природно-математичких наука, односно хемијских наука и техничко-технолошких наука, односно технолошког инжињерства и електротехничког и рачунарског инжињерства (основне мастер-академске, специјалистичке академске, специјалистичке струковне, односно основне академске студије у трајању од најмање четири године) и које испуњава организационо техничке услове.

Рок важења овлашћења за израду плана заштите од удеса је пет година.

Овлашћење за израду плана заштите од удеса издаје Министарство.

Министарство ће одузети овлашћење за израду плана заштите од удеса привредном друштву, односно другом правном лицу ако се инспекцијским надзором утврди да не испуњава услове предвиђене законом.

Министарство води евиденцију о издатим овлашћењима за израду плана заштите од удеса.

Организационо-техничке услове које морају испуњавати правна лица за издавање овлашћења за израду плана заштите од удеса прописује министар.

Обука за издавање лиценце

Члан 21.

Обуку за полагање посебног стручног испита за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања организују и спроводе правна лица која су овлашћена за организовање и спровођење ове обуке од стране Министарства.

Правна лица из става 1. овог члана организују полагање посебног стручног испита за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања пред испитном комисијом коју образује министар.

Овлашћење за организовање и спровођење обуке из става 1. овог члана издаће се привредном друштву односно другом правном лицу које има:

- 1) најмање три запослена лица која поседују лиценцу за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања;
- 2) обезбеђене одговарајуће материјално-техничке услове за организацију и спровођење обуке;
- 3) план и програм обуке за полагање посебног стручног испита за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања који одобрава Министарство.

Ближе услове из става 3. овог члана које морају испуњавати правна лица за издавање овлашћења за организовање и спровођење обуке за полагање посебног стручног испита за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања, начин израде и садржај плана и програма ове обуке прописује министар.

Овлашћење за организовање и спровођење обуке за полагање посебног стручног испита за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања ће се одузети уколико се у току инспекцијског надзора утврди да нису испуњени услови предвиђени законом, односно уколико се обуке не спроводе у складу са одобреним планом и програмом.

Регистар ризика од катастрофа

Члан 22.

Регистар ризика од катастрофа (у даљем тексту: Регистар ризика) је интерактивна, електронска, географско-информациона база података за територију Републике Србије коју води Министарство у сарадњи са надлежним органима државне управе, другим државним органима и имаоцима јавних овлашћења.

Регистар ризика садржи податке од значаја за управљање ризиком и то:

- 1) физичко-географске податке о простору захваћеном ризиком;
- 2) податке о броју и структури, као и изложености и рањивости становништва, које може бити погођено наступањем катастрофе;
- 3) податке о стамбеним зградама и зградама друге намене, инфраструктурним и другим објектима, њиховој изложености и рањивости;
- 4) податке о ранијим катастрофама и њиховим последицама;
- 5) опис и карактеристике опасности;
- 6) друге податке од значаја за смањење ризика.

Регистар ризика је јаван, осим у погледу података који уживају заштиту по посебним прописима.

Субјекти система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама су дужни да Министарству достављају ажурне податке потребне за израду Регистра ризика, без накнаде.

Обавезе субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама у поступку израде Регистра ризика, начин израде Регистра ризика и унос података ближе уређује Влада.

Садржину, начин успостављања и одржавања Регистра ризика прописује министар.

Зоне непосредног ризика

Члан 23.

Зоне непосредног ризика су географске просторне целине у којима постоји веома висок степен извесности да ће наступити катастрофа и да ће њене последице бити дуготрајне и тешко отклоњиве, а мере заштите и спасавања знатно отежане.

У зонама непосредног ризика забрањене су активности које изазивају нове или увећавају постојеће факторе ризика (ископи и други земљани радови, изградња и постављање објеката и др.), као и активности поводом којих се људи и материјална и културна добра могу изложити тешким последицама (одлагање ствари, паркирање, окупљање већег броја људи, манифестације и др.), осим по претходно прибављеној дозволи Министарства.

Одлуку о утврђивању зоне непосредног ризика на основу усвојене Процене ризика од катастрофа Републике Србије доноси Влада, на предлог Републичког штаба за ванредне ситуације.

Критеријуме и начин одређивања зоне непосредног ризика прописује Влада.

III. ПРАВА И ДУЖНОСТИ СУБЈЕКТА СИСТЕМА СМАЊЕЊА РИЗИКА ОД КАТАСТРОФА И УПРАВЉАЊА ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

Влада

Члан 24.

У систему смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама Влада обезбеђује изградњу, развој и планско повезивање делова система и задатака у јединствену целину, усмерава и усклађује рад органа државне управе на спровођењу мера и активности смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и доноси акте у складу са законом и предузима друге мере из своје надлежности у овој области.

Министарство унутрашњих послова

Члан 25.

За обављање послова из своје надлежности у области смањења ризика од катастрофа и управљања у ванредним ситуацијама у Министарству се образује посебна организациона јединица (у даљем тексту: Надлежна служба).

Министарство у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама:

- 1) израђује и предлаже Стратегију;
- 2) израђује и предлаже Акциони план за спровођење Стратегије;
- 3) координира израду Процене ризика од катастрофа Републике Србије и Плана заштите и спасавања Републике Србије;
- 4) израђује и предлаже Национални план смањења ризика од катастрофа;
- 5) успоставља и води Регистар ризика од катастрофа у Републици Србији;
- 6) даје сагласност на процене ризика, планове заштите и спасавања и планове заштите од удеса;

7) организује, планира и спроводи обуку снага и субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама;

8) у сарадњи са министарством надлежним за послове одбране и министарством надлежним за послове телекомуникација предузима мере у циљу организовања и обезбеђења телекомуникационих и информационих система за потребе руковођења и координације у ванредним ситуацијама и преноса података и информација и њихову заштиту;

9) обједињава и води јединствену информациону базу података о људским и материјално-техничким ресурсима субјеката и снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама;

10) образује, обучава, опрема, мобилише и ангажује специјализоване јединице цивилне заштите за територију Републике Србије;

11) иницира научна истраживања у овој области;

12) непосредно учествује у програмима, пројектима и другим активностима за унапређење система из области смањења ризика и управљања ванредним ситуацијама;

13) наређује делимичну мобилизацију јединица цивилне заштите на републичком нивоу;

14) непосредно сарађује, размењује информације и податке са службама исте делатности других земаља и међународним организацијама;

15) остварује међународну сарадњу у овој области;

16) координира примање и пружање међународне помоћи;

17) планира и спроводи одрживо финансирање материјално-техничког опремања, набавки, донација и пројеката у циљу обезбеђења функционисања и унапређивања система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама;

18) стара се о организацији и функционисању мера цивилне заштите;

19) спроводи мере за заштиту и спасавање лица и имовине угрожених катастрофама;

20) прикупља и обрађује податке и информације о катастрофама, врши размену информација и података са надлежним службама других држава или међународним организацијама о опасностима, удесима са прекограничним ефектима, катастрофама и другим несрећама;

21) организује и врши рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање у случају катастрофе;

22) организује и управља јединственим системом за јавно узбуњивање у Републици Србији;

23) даје сагласност на пројектну документацију система за јавно узбуњивање;

24) врши послове планирања, организовања, обучавања, употребе и контроле снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама;

25) организује и спроводи извиђање, обележавање, проналажење, ископавање, идентификацију, уклањање, транспорт, складиштење и уништавање ЕОР;

26) обезбеђује учешће полиције и других организационих јединица у спровођењу мера и активности предвиђених овим законом;

27) припрема и спроводи безбедносну заштиту простора, инфраструктуре и објеката од значаја за предузимање мера и извршавање задатака заштите и спасавања;

28) обавља и друге послове одређене законом.

Министарство одбране и Војска Србије

Члан 26.

У условима када друге снаге и средства система нису довољне за заштиту и спасавање људи, материјалних и других добара од последица катастрофа, на захтев Републичког штаба за ванредне ситуације, Министарство одбране обезбеђује учешће својих организационих јединица, команди, јединица и установа Војске Србије за пружање помоћи у заштити и спасавању, у складу са законом, осим у ратном и ванредном стању.

Када у заштити и спасавању учествују јединице Војске Србије, њима командују њихове надлежне старешине, у складу са закључцима и препорукама штаба за ванредне ситуације који руководи и координира заштитом и спасавањем.

Министарства и други органи државне управе

Члан 27.

Органи државне управе, у оквиру утврђеног делокруга, у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама:

1) се старају о обезбеђењу доследног усклађивања свих општинских и планских аката које доносе или припремају, са политиком у овој области;

2) правовремено извештавају Министарство о уоченим појавама и проблемима од значаја за ову област, као и о подацима од значаја за процену постојећих ризика, о појави нових ризика и претњи и о другим чињеницама;

3) планирају, организују и обезбеђују функционисање своје делатности у ванредним ситуацијама;

4) учествују у изради Стратегије, Националног плана смањења ризика од катастрофа, Плана заштите и спасавања Републике Србије и других планских и програмских докумената;

5) учествују у изради Процене ризика од катастрофа Републике Србије из свог делокруга и достављају је Министарству, осим Министарства одбране;

6) обављају и друге послове утврђене законом.

Аутономна покрајина

Члан 28.

Аутономна покрајина у оквиру свог делокруга у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама:

1) се стара о обезбеђењу доследног усклађивања свих општинских и планских аката које доносе или припремају, са политиком у овој области;

2) доноси акт о организацији и функционисању цивилне заштите на територији аутономне покрајине и обезбеђује њено спровођење;

3) планира и обезбеђује буџетска средства намењена за смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама;

- 4) образује покрајински штаб за ванредне ситуације;
- 5) успоставља ситуациони центар у складу са актом о организацији и функционисању цивилне заштите, а у зависности од техничких и материјалних могућности;
- 6) усваја годишњи план рада и годишњи извештај о раду покрајинског штаба за ванредне ситуације;
- 7) израђује и доноси процену ризика, покрајински план смањења ризика од катастрофа и план заштите и спасавања;
- 8) одређује субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање за аутономну покрајину, на предлог штаба за ванредне ситуације;
- 9) обезбеђује телекомуникациону и информациону подршку за потребе заштите и спасавања, као и укључивање у телекомуникациони и информациони систем Службе 112 и повезују се са њим;
- 10) правремено извештава Министарство и друге надлежне државне органе о уоченим појавама и проблемима од значаја за смањење ризика, о подацима од значаја за процену постојећих ризика, о појави нових ризика и претњи и о другим чињеницама које су релевантне за ову област;
- 11) обавља и друге послове утврђене законом.

Јединица локалне самоуправе

Члан 29.

Јединица локалне самоуправе у оквиру својих надлежности, у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама:

- 1) доноси акт о организацији и функционисању цивилне заштите на територији јединице локалне самоуправе, на предлог надлежног штаба и обезбеђује њено спровођење;
- 2) израђује и доноси процену ризика, локални план смањења ризика од катастрофа, план заштите и спасавања и екстерни план заштите од великог удеса уколико се на њеној територији налази СЕВЕСО комплекс вишег реда;
- 3) образује штаб за ванредне ситуације;
- 4) одређује субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање јединице локалне самоуправе на предлог надлежног штаба;
- 5) планира и обезбеђује буџетска средства намењена за смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама;
- 6) образује јединице цивилне заштите;
- 7) успоставља ситуациони центар у складу са актом о организацији и функционисању цивилне заштите, а у зависности од техничких и материјалних могућности;
- 8) израђује студију покривености система за јавно узбуњивање за своју територију (акустичку студију) и стара се о одржавању, набавци и постављању акустичких извора (сирена) и остале опреме у оквиру јединственог система за јавно узбуњивање у Републици Србији;
- 9) сарађује са суседним јединицама локалне самоуправе у спровођењу мера и активности од значаја за смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама;

10) предузима хитне и превентивне мере у циљу смањења ризика од катастрофа;

11) усваја годишњи план рада и годишњи извештај о раду штаба за ванредне ситуације;

12) обављају и друге послове утврђене законом.

Јединица локалне самоуправе може израђивати сопствену процену ризика, план заштите и спасавања и екстерни план заштите од великог удеса уколико има најмање једно запослено лице у сталном радном односу које поседује лиценцу.

Сва права и обавезе предвиђене овим законом за јединице локалне самоуправе односе се и на градске општине града Београда.

Јединице локалне самоуправе успостављају облике међусобне сарадње и удруживања у циљу пружања помоћи, размене искустава и заједничког планирања и предузимања мера и активности из оквира својих надлежности утврђених овим законом.

Јединице локалне самоуправе остварују сарадњу са регијама и општинама суседних земаља, у складу са законом.

Надлежна служба и други надлежни државни и покрајински органи дужни су да јединицама локалне самоуправе пружају стручну и другу помоћ и подршку у обављању послова утврђених овим законом, у складу са својим надлежностима и могућностима.

Привредна друштва и друга правна лица

Члан 30.

Свако привредно друштво и друго правно лице дужно је да, у оквиру своје делатности предузима све мере превенције и смањења ризика, као и да се одазове захтеву надлежног штаба и узме учешће у спровођењу мера заштите и спасавања.

Трошкови настали учешћем правних лица из става 1. овог члана у спровођењу мера заштите и спасавања, надокнађују се из буџета јединице локалне самоуправе, покрајине и Републике, у зависности од тога који штаб за ванредне ситуације је упутио захтев за ангажовање.

Привредна друштва и друга правна лица су дужна да, без накнаде, доставе Министарству, аутономној покрајини и јединицама локалне самоуправе односно правним лицима која су ангажована на изради процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања, податке неопходне за израду ових докумената.

Субјекти од посебног значаја за заштиту и спасавање

Члан 31.

Субјекти од посебног значаја за заштиту и спасавање су привредна друштва и друга правна лица која се баве делатношћу из области: телекомуникација, рударства и енергетике, транспорта, метеорологије, хидрологије, сеизмологије, заштите од јонизујућег зрачења и нуклеарне сигурности, заштите животне средине, водопривреде, шумарства и пољопривреде, здравства, збрињавања лица, ветерине, комуналне делатности, грађевинарства, угоститељства, и други који располажу ресурсима за смањење ризика од катастрофа.

Субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање Републике Србије, одређује Влада на предлог Министарства.

Субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање аутономне покрајине, одређује извршни орган аутономне покрајине.

Субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање јединице локалне самоуправе, одређује извршни орган јединице локалне самоуправе.

Штаб за ванредне ситуације може ставити у приправност или ангажовати субјекте од посебног значаја у ванредној ситуацији, као и за потребе вежби цивилне заштите када ванредна ситуација није проглашена.

Изузетно од става 5. овог члана, а услед хитности спровођења мера заштите и спасавања људи и материјалних добара, руководилац Надлежне службе може извршити ангажовање субјеката од посебног значаја за заштиту и спасавање Републике Србије, односно одобрити њихово ангажовање на захтев покрајинског, градског или општинског штаба за ванредне ситуације.

Влада, извршни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе, са субјектима из става 1. овог члана уговором уређују трошкове стављања у приправност односно ангажовања субјеката од посебног значаја, који се надокнађују по тржишним ценама.

Трошкови стављања у приправност односно ангажовања падају на терет буџета јединице локалне самоуправе, покрајине и Републике, у зависности од тога који штаб за ванредне ситуације је наредио приправност односно извршио ангажовање.

На одређивање и ангажовање субјеката од посебног значаја не примењују се одредбе закона којим се уређују јавне набавке.

Посебне обавезе правних лица која обављају одређене делатности

Члан 32.

Привредна друштва и друга правна лица, власници и корисници електронских комуникационих мрежа и информационих система и веза, стављају на располагање коришћење тих система за потребе заштите и спасавања, по наредби надлежног штаба.

Правна лица – оператери јавних комуникационих мрежа и јавно доступних телефонских услуга морају омогућити свим корисницима бесплатне позиве према јединственом броју за хитне службе 112 укључујући и позиве из јавних телефонских говорница.

Привредна друштва и друга правна лица, власници и корисници залиха воде, хране, медицинских средстава и лекова, енергената, одеће, обуће, грађевинских и других производа неопходних за извршавање задатака заштите и спасавања, дужна су да ова средства ставе на располагање за потребе заштите и спасавања, по наредби надлежног штаба.

Власници и корисници непокретних ствари дужни су да омогуће да се на њиховим непокретностима спроводе радови неопходни за заштиту и спасавање, по наредби надлежног штаба, уз право на накнаду која се исплаћује по тржишним ценама.

Хуманитарна организација и удружења

Члан 33.

У оквиру своје редовне делатности хуманитарне организације и удружења учествују у припреми и спровођењу задатака заштите и спасавања и пружања помоћи становништву погођеном последицама катастрофа, у складу са овим законом.

Као субјекти од посебног значаја, Црвени крст Србије, Горска служба спасавања и Ватрогасни савез Србије, помажу надлежним државним органима у обављању послова из своје надлежности, а у складу са јавним овлашћењима и својим програмским активностима.

У случају ангажовања у акцијама заштите и спасавања чланови хуманитарне организације и удружења, имају статус припадника цивилне заштите.

Удружења и организације цивилног друштва

Члан 34.

Удружења и друге организације цивилног друштва имају право да, поред добијања информација из члана 36. став 1. овог закона, разматрају питања од значаја за смањење ризика од катастрофа, упућују о томе предлоге надлежним државним, покрајнским и локалним органима и добију одговор од њих, као и да буду признате као партнери органа јавних власти у креирању и реализацији политике смањења ризика од катастрофа.

Удружења и друге организације цивилног друштва доприносе изградњи културе превенције ризика и подизању свести о потреби јачања спремности и отпорности појединаца и друштва на наступање последица катастрофа.

Високошколске установе и научно-истраживачке организације

Члан 35.

Високошколске установе и друге организације које се баве научно-истраживачким радом ангажују се у спровођењу задатака заштите и спасавања и смањења ризика од катастрофа кроз учешће у штабовима, стручно-оперативним тимовима и оперативним штабовима.

Високошколске установе и друге организације које се баве научно-истраживачким радом обавештавају Министарство о научним сазнањима од значаја за смањење ризика од катастрофа и заштиту и спасавање.

Грађани

Члан 36.

Грађани имају право да буду обавештени о ризицима од катастрофа, мерама и активностима које се предузимају ради њиховог смањења, претњама и могућим последицама од катастрофа, као и о свим неопходним информацијама од значаја за заштиту и спасавање.

Информације и обавештења из става 1. овог члана дају се у приступачном и лако разумљивом облику и форматима, укључујући на знаковном језику и Брајевом писму.

Ради стицања потребних знања из области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, грађани се обучавају и оспособљавају у оквиру основног и средњег образовања, у складу са посебним законом и одговарајућим програмом.

Грађани који нису обухваћени оспособљавањем у оквиру основног и средњег образовања, могу стицати основна знања из области смањивања ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама у оквиру активности субјеката од посебног значаја за заштиту и спасавање, у складу са посебним законом и програмским активностима.

Грађани су дужни:

- 1) да се оспособљавају за заштиту и спасавање и да предузимају мере за личну и узајамну заштиту;
- 2) да прихвате распоред у јединице цивилне заштите и да се одазову у случају мобилизације тих јединица;
- 3) да се одазову позиву надлежног штаба за ванредне ситуације ради учешћа у акцијама заштите и спасавања;
- 4) да о настанку опасности без одлагања обавесте оперативни центар 112;
- 5) да спроводе прописане и наређене мере заштите и спасавања.

У извршавању задатака заштите и спасавања дужни су да учествују сви способни грађани, укључујући и стране држављане и лица без држављанства која у складу са законом имају одобрење за привремени боравак или стално настањење у Републици Србији, старости од 18 до 60 година.

Изузетно од става 6. овог члана у извршавању задатака заштите и спасавања нису обавезни да учествују:

- 1) труднице и мајке са децом до десет година старости и самохрани родитељи односно старатељи са децом до 15 година старости;
- 2) особе са инвалидитетом, као и лица која брину о особама са инвалидитетом;
- 3) лица која се старају и живе у истом домаћинству са старијим особама које нису способне да се брину сама о себи.

Члан 37.

За потребе заштите и спасавања грађани су дужни да омогуће извођење неопходних радова за заштиту и спасавање на својим непокретностима, као и да дају на коришћење непокретне ствари, возила, машине, опрему, материјално-техничка и друга материјална средства (вода, храна, лекови, одећа, обућа, грађевински и други производи).

За ствари и материјална средства дата на коришћење, као и за штету насталу извођењем радова на непокретностима за потребе заштите и спасавања, грађани имају право на накнаду која се исплаћује по тржишним ценама.

Начин коришћења непокретних ствари, возила, машина, опреме, материјално-техничких и других материјалних средстава и начин утврђивања надокнаде привредним друштвима и другим правним лицима и грађанима, настале услед извршавања обавеза из овог члана ближе уређује Влада.

IV. ВАНРЕДНА СИТУАЦИЈА

Члан 38.

Ванредна ситуација се проглашава када су ризици и претње или настале последице катастрофе по становништво, материјална и културна добра или животну средину таквог обима и интензитета да њихов настанак или последице

није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби, због чега је за њихово ублажавање и отклањање неопходно употребити посебне мере, додатне снаге и средства уз појачан режим рада.

Ванредна ситуација се проглашава одмах по сазнању за непосредну опасност од њеног наступања.

Ванредна ситуација може бити проглашена и након њеног наступања, ако се непосредна опасност од наступања ванредне ситуације није могла предвидети или ако због других околности није могла бити проглашена одмах после сазнања за непосредну опасност од њеног наступања.

Ванредна ситуација се укида престанком опасности, односно престанком потребе за спровођењем мера заштите и спасавања од катастрофа.

Члан 39.

Ванредну ситуацију проглашава и укида:

- 1) за територију Републике Србије – Влада, на предлог Републичког штаба за ванредне ситуације;
- 2) за територију аутономне покрајине – извршни орган аутономне покрајине, на предлог покрајинског штаба за ванредне ситуације;
- 3) за територију дела града или града – градоначелник, на предлог градског штаба за ванредне ситуације;
- 4) за територију градске општине - председник градске општине, на предлог штаба за ванредне ситуације градске општине;
- 5) за територију дела општине или општине – председник општине, на предлог општинског штаба за ванредне ситуације.

Ванредна ситуација за територију аутономне покрајине се проглашава када постоји непосредна опасност која ће захватити, или је већ захватила најмање две јединице локалне самоуправе са територије надлежности, а процена је таква да ће се опасност или њене последице ширити и да су капацитети аутономне покрајине довољни за спречавање, отклањање, односно ублажавање последица.

Ванредна ситуација за територију Републике Србије проглашава се када постоји непосредна опасност која ће захватити, или је већ захватила најмање две јединице локалне самоуправе, а процена је таква да ће се опасност или њене последице ширити и да се сви капацитети Републике Србије морају ангажовати за спречавање, отклањање, односно ублажавање последица.

Члан 40.

Изузетно од одредаба члана 39. овог закона, уколико постоје услови за проглашавање или укидање ванредне ситуације, а надлежни орган не поступи у складу са законом, ванредну ситуацију може прогласити или укинути Влада, на предлог Министарства.

Штабови за ванредне ситуације

Члан 41.

За праћење активности на смањењу ризика од катастрофа и координацију и руковођење у ванредним ситуацијама образују се штабови за ванредне ситуације, и то:

- 1) за територију Републике Србије – Републички штаб за ванредне ситуације који образује Влада;

2) за територију аутономне покрајине – покрајински штаб за ванредне ситуације који образује извршни орган аутономне покрајине;

3) за територију управног округа – окружни штаб за ванредне ситуације који образује Републички штаб за ванредне ситуације;

4) за територију града – градски штаб за ванредне ситуације који образује надлежни орган града;

5) за територију општине – општински штаб за ванредне ситуације који образује надлежни орган општине.

Штаб за ванредне ситуације образује стручно-оперативне тимове као своја помоћна стручна тела.

Ако надлежни орган града у чијем се саставу налази две или више градских општина одлучи да се послови смањења ризика и координације и руковођења у ванредним ситуацијама утврде у делокруг градских општина, за територију градске општине образује се штаб за ванредне ситуације градске општине.

Штаб за ванредне ситуације доноси наредбе, закључке и препоруке.

Штаб за ванредне ситуације има сопствени печат и деловодник, у складу са посебним законом.

Стручне и административне послове за потребе Републичког штаба за ванредне ситуације, окружног штаба за ванредне ситуације и Штаба за ванредне ситуације града Београда обавља Надлежна служба.

Састав штабова за ванредне ситуације

Члан 42.

Командант штаба за ванредне ситуације је:

1) министар надлежан за унутрашње послове, за Републички штаб за ванредне ситуације;

2) председник покрајинске владе, за покрајински штаб за ванредне ситуације;

3) начелник управног округа, за окружни штаб за ванредне ситуације;

4) градоначелник, за градски штаб за ванредне ситуације;

5) председник општине, за општински штаб за ванредне ситуације.

Начелник Републичког штаба за ванредне ситуације је руководиоцац Надлежне службе.

Начелници штабова за ванредне ситуације су представници Надлежне службе.

Заменик команданта градског, односно општинског штаба за ванредне ситуације је заменик градоначелника, односно председника општине или члан градског односно општинског већа.

Састав, начин и организацију рада штабова за ванредне ситуације прописује Влада.

Надлежност штабова за ванредне ситуације

Члан 43.

Штаб за ванредне ситуације обавља следеће послове:

- 1) руководи и координира рад субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама на спровођењу утврђених задатака;
- 2) руководи и координира спровођење мера и задатака цивилне заштите;
- 3) разматра процене ризика, планове заштите и спасавања и друга планска документа и даје препоруке за њихово унапређење;
- 4) прати стање и организацију система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и предлаже мере за њихово побољшање;
- 5) наређује употребу снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, средстава помоћи и других средстава која се користе у ванредним ситуацијама;
- 6) стара се о редовном информисању и обавештавању становништва о ризицима и опасностима и предузетим мерама.
- 7) процењује угроженост од настанка ванредне ситуације и доставља предлог за проглашење и укидање ванредне ситуације;
- 8) наређује приправност субјеката и снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама;
- 9) сарађује са другим штабовима за ванредне ситуације;
- 10) ангажује субјекте од посебног значаја;
- 11) учествује у организацији и спровођењу мера и задатака обнове, реконструкције и рехабилитације, узимајући у обзир смањење ризика од будућих ванредних ситуација;
- 12) израђује предлог годишњег плана рада и предлог годишњег извештаја о раду и доставља надлежном органу на усвајање;
- 13) образује стручно-оперативне тимове за извршавање специфичних задатака из области заштите и спасавања.

Члан штаба за ванредне ситуације је дужан да се одазове и учествује у обуци.

Градски, општински штаб за ванредне ситуације и штаб за ванредне ситуације градске општине

Члан 44.

Штаб за ванредне ситуације градске општине, општински, односно градски штаб за ванредне ситуације, поред послова из члана 43. овог закона, обавља и следеће послове:

- 1) именује поверенике и заменике повереника цивилне заштите;
- 2) ставља у приправност и ангажује субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање у јединицама локалне самоуправе;
- 3) предлаже субјекте од посебног значаја за јединицу локалне самоуправе;
- 4) обавља друге послове у складу са законом.

Градски штаб за ванредне ситуације, поред послова из става 1. овог члана, наређује штабовима за ванредне ситуације градских општина предузимање мера и активности на заштити и спасавању, уколико штаб градске општине не доноси правовремене и одговарајуће одлуке.

Окружни штаб за ванредне ситуације

Члан 45.

Окружни штаб за ванредне ситуације, поред послова из члана 43. овог закона, обавља и следеће послове:

- 1) координира акцијама и операцијама заштите и спасавања на подручју управног округа;
- 2) предлаже ангажовање специјализованих јединица цивилне заштите, образованим на територији управног округа;
- 3) уз сагласност или по налогу Надлежне службе ангажује на подручју управног округа субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање;
- 4) обавља и друге послове по налогу Републичког штаба за ванредне ситуације и Надлежне службе.

Покрајински штаб за ванредне ситуације

Члан 46.

Покрајински штаб за ванредне ситуације, поред послова из члана 43. овог закона, обавља и следеће послове:

- 1) наређује штабовима за ванредне ситуације јединица локалне самоуправе предузимање мера и активности на заштити и спасавању;
- 2) наређује ангажовање снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и употребу средстава за заштиту и спасавање из неугрожених општина на територији угрожених општина;
- 3) преко општинских штабова за ванредне ситуације, непосредно координира ангажовање снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и средстава у ванредним ситуацијама када је истовремено угрожен већи број општина на територији аутономне покрајине;
- 4) ангажује субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање за аутономну покрајину;
- 5) предлаже субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање аутономне покрајине;
- 6) обавља и друге послове по налогу Републичког штаба за ванредне ситуације и Надлежне службе.

Покрајински штаб за ванредне ситуације и штабови за ванредне ситуације јединице локалне самоуправе дужни су редовно да извештавају Републички штаб за ванредне ситуације и Надлежну службу о стању, спровођењу мера и извршавању задатака заштите и спасавања.

Републички штаб за ванредне ситуације

Члан 47.

Републички штаб за ванредне ситуације, поред послова утврђених чланом 43. овог закона, обавља и следеће послове:

1) наређује штабовима за ванредне ситуације предузимање мера и активности за смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама;

2) наређује ангажовање и употребу снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и средстава са територије неугрожених јединица локалне самоуправе на подручје угрожених јединица локалне самоуправе;

3) преко окружних штабова за ванредне ситуације, непосредно координира ангажовање снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и средстава у ванредним ситуацијама, када је истовремено угрожен већи број јединица локалне самоуправе на територији управног округа;

4) ангажује субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање за Републику Србију;

5) предлаже Влади доношење одлуке о тражењу, прихватању, односно пружању помоћи;

6) предлаже Влади да нареди општу мобилизацију јединица, других снага цивилне заштите и материјалних ресурса;

7) распушта штаб за ванредне ситуације јединице локалне самоуправе, уколико исти не обавља послове заштите и спасавања у складу са овим законом, не доноси правовремене и одговарајуће одлуке на основу којих се спроводе и предузимају потребне мере за смањење ризика и управљање ванредним ситуацијама;

8) израђује предлоге годишњег плана рада и годишњег извештаја о свом раду и доставља их Влади ради усвајања;

9) обавља друге послове у складу са законом.

У случају распуштања штаба из става 1. тачке 7) овог члана, Републички штаб за ванредне ситуације формира приврмени штаб за ванредне ситуације из реда својих чланова, запослених у Министарству, руководиоца субјеката од посебног значаја за заштиту и спасавање и других стручних лица са територије јединица локалне самоуправе.

Републички штаб за ванредне ситуације, у складу са проценом, образује оперативни штаб као своје помоћно оперативно тело за одређене врсте опасности, који је у време ванредне ситуације у непрекидном заседању.

V. ВАТРОГАСНЕ И ВАТРОГАСНО - СПАСИЛАЧКЕ ЈЕДИНИЦЕ

Ватрогасне јединице

Члан 48.

Ватрогасне јединице могу бити професионалне и добровољне.

Професионалне ватрогасне јединице су ватрогасно-спасилачке јединице Министарства (у даљем тексту: ватрогасно-спасилачке јединице), ватрогасне

јединице Министарства одбране, ватрогасне јединице јединица локалне самоуправе и ватрогасне јединице правних лица.

Добровољне ватрогасне јединице су ватрогасне јединице правних лица и удружења, организованих на принципу добровољности.

Министарство врши контролу испуњености услова за формирање и рад ватрогасних јединица, осим ватрогасних јединица Министарства одбране.

Ватрогасно-спасилачке јединице Министарства

Члан 49.

Ватрогасно-спасилачке јединице јесу снаге система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и реагују у акцијама усмереним на елиминисање појава несреће, спасавање угроженог становништва и материјалних добара и отклањање последица катастрофа.

Униформисани припадници ватрогасно-спасилачких јединица могу бити само она лица која након спроведеног конкурса успешно заврше Основну обуку за припаднике ватрогасно-спасилачких јединица Министарства.

Полазник курса за Основну обуку за припаднике ватрогасно-спасилачких јединица Министарства, поред основних услова за пријем у радни однос у Министарство, утврђених посебним законом, мора да испуњава и посебне услове, и то:

- 1) да није млађи од 19 година нити старији од 30 година;
- 2) да најмање годину дана има пребивалиште на територији организационе јединице за коју се расписује конкурс;
- 3) да испуњава посебне услове у погледу критеријума здравствене, психо-физичке и базичне моторичке способности.

За распоређивање на руководећа радна места у ватрогасно-спасилачким јединицама потребно је најмање пет година радног стажа на пословима заштите и спасавања у ватрогасно-спасилачким јединицама.

Припадници ватрогасно-спасилачких јединица дужни су да се стручно усавршавају у складу са плановима и програмима које утврђује Министарство.

Организацију, начин рада, поступање приликом извршавања задатака заштите и спасавања, начин вршења службе, као и унутрашњи ред у јединици, у погледу специфичности уређења рада ватрогасно-спасилачких јединица ближе уређује министар.

Критеријуме за избор кандидата за полазнике курса за Основну обуку припадника ватрогасно-спасилачких јединица Министарства, права обавезе и одговорности полазника Основне обуке, као и стручно оспособљавање, усавршавање и напредовање припадника ватрогасно-спасилачких јединица прописује министар.

Професионалне ватрогасне јединице локалне самоуправе

Члан 50.

Јединице локалне самоуправе могу основати професионалне ватрогасне јединице.

Минимални број ватрогасаца, техничку опремљеност и обученост професионалних ватрогасних јединица локалне самоуправе прописује министар.

Руковођење акцијама заштите и спасавања

Члан 51.

Ако у акцијама заштите и спасавања учествују припадници Надлежне службе, акцијом руководи овлашћени старешина Надлежне службе.

Члан 52.

Руководилац акције заштите и спасавања Надлежне службе, у обављању својих послова, овлашћен је да:

- 1) непозваним лицима забрани приступ на место ванредног догађаја, као и да обустави саобраћај поред тог места;
- 2) нареди хитну евакуацију лица и имовине из угрожених подручја, просторија и објеката;
- 3) нареди прекид односно довод електричне струје, гаса и течних горива;
- 4) нареди употребу воде и других средстава за гашење пожара које користе правна и физичка лица ако се на други начин не може обезбедити потребна количина воде односно других средстава за гашење пожара;
- 5) нареди коришћење возила и пловних објеката правних и физичких лица за превоз повређених у ванредном догађају, евакуацију лица и имовине и допремање средстава за гашење пожара;
- 6) нареди уклањање возила и других предмета који ометају акцију заштите и спасавања;
- 7) нареди другим правним и физичким лицима да ставе на располагање алат, превозна, техничка и друга средства потребна за заштиту и спасавање;
- 8) нареди делимично или потпуно рушење објеката или делова објеката који нису погођени ванредним догађајем, у случају да се на други начин не може обезбедити заштита и спасавање живота људи;
- 9) предузме мере за обезбеђење евакуисане имовине;
- 10) нареди насилно отварање закључаног објекта или просторије ради заштите и спасавања људи и имовине;
- 11) нареди радно способним лицима да пруже помоћ у заштити и спасавању;
- 12) утврди идентитет лица и изврши идентификацију предмета;
- 13) изврши преглед места ванредног догађаја.

Интерне евиденције

Члан 53.

У циљу обављања редовних задатака ватрогасно-спасилачке јединице воде интерне евиденције.

Начин вођења интерних евиденција ближе уређује министар.

VI. ЦИВИЛНА ЗАШТИТА

Члан 54.

Цивилна заштита је организован систем чија је основна делатност заштита, спасавање и отклањање последица елементарних непогода, техничко-

технолошких несрећа и других већих опасности које могу угрозити становништво, материјална и културна добра и животну средину у миру и ванредном и ратном стању.

Цивилну заштиту чине лична и узајамна заштита, мере, повереници, заменици повереника и јединице.

Лична и узајамна заштита

Члан 55.

Лична и узајамна заштита је облик организовања грађана за личну заштиту и самопомоћ и пружање помоћи другим особама којима је та помоћ неопходна.

Ради остваривања личне и узајамне заштите, државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица обезбеђују и држе у исправном стању потребна средства и опрему за личну и узајамну заштиту и врше обуку запослених.

Грађани, власници зграда и власници посебних и самосталних делова стамбених зграда и зграда било које друге намене дужни су да обезбеђују и држе у исправном стању потребна средства и опрему за личну и узајамну заштиту.

Обавезна средства, опрему и обуку за личну и узајамну заштиту од катастрофа ближе уређује Влада.

Мере цивилне заштите

Члан 56.

У циљу заштите и спасавања људи, материјалних и културних добара од опасности изазваних катастрофама спроводе се мере цивилне заштите:

- 1) узбуњивање;
- 2) евакуација;
- 3) склањање;
- 4) збрињавање угрожених и настрадалих;
- 5) радиолошка, хемијска и биолошка заштита;
- 6) заштита од техничко-технолошких несрећа;
- 7) заштита и спасавање из рушевина;
- 8) заштита и спасавање од поплава и несрећа на води и под водом;
- 9) заштита и спасавање на неприступачним теренима;
- 10) заштита и спасавање од пожара и експлозија;
- 11) заштита од ЕОР;
- 12) прва и медицинска помоћ;
- 13) асанација терена.

Осим мера из става 1. овог члана, могу се планирати, припремати и спроводити и друге мере и активности у циљу смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама.

Узбуњивање

Члан 57.

Узбуњивање је обавештавање становништва о наступајућој или насталој опасности ради хитног поступања у циљу заштите живота и здравља.

Узбуњивање се врши путем система за јавно узбуњивање.

Евакуација

Члан 58.

Евакуација је планско и организовано померање људи, животиња и материјалних добара са угрожених на неугрожена подручја.

У зависности од степена опасности и могућих последица, евакуација може бити делимична или потпуна.

Приликом евакуације приоритет имају:

- 1) мајке са децом до 15 година старости, односно друга лица која су по закону дужна да се старају о чувању и неговању малолетника млађих од 15 година;
- 2) труднице;
- 3) болесна лица, особе са инвалидитетом и друга лица којима је неопходна туђа помоћ и нега;
- 4) лица млађа од 16 година и старија од 65 година (мушкарци), односно 60 година (жене).

Наредба о евакуацији

Члан 59.

Наредбу о обиму евакуације и категоријама становништва унутар подручја јединице локалне самоуправе које се евакуише доноси надлежни штаб за ванредне ситуације.

Евакуацију са подручја једне јединице локалне самоуправе на подручја других јединица локалне самоуправе наређује Републички штаб за ванредне ситуације.

Лица са подручја за које је наређена евакуација обавезна су да поступају у складу са наредбом о евакуацији.

У случају када лица на која се односи наредба за евакуацију одбију да поступе по наредби надлежног штаба за ванредне ситуације, чиме угрожавају не само сопствену безбедност већ и безбедност других лица која се евакуишу или врше евакуацију, евакуација се врши уз асистенцију полиције.

Евакуација са територије једне на територију других јединица локалне самоуправе

Члан 60.

Планирање, припрему и спровођење евакуације са територије једне на територију друге јединице локалне самоуправе врше штабови за ванредне ситуације обе јединице локалне самоуправе.

При планирању и спровођењу евакуације остварује се сарадња са надлежним државним органима, Црвеним крстом Србије, хуманитарним организацијама и другим организацијама које учествују у извршавању евакуације.

Координацију спровођења евакуације са територије једне или више јединица локалне самоуправе или градске општине на територију друге јединице локалне самоуправе или градске општине врши републички, односно градски штаб за ванредне ситуације.

Склањање

Члан 61.

Склањањем се обезбеђује заштита и спасавање људи, материјалних и културних добара, првенствено у случају ратне опасности.

Склањање обухвата планирање и коришћење постојећих склоништа, других заштитних објеката, прилагођавање нових и постојећих комуналних објеката и подземних саобраћајница, као и других објеката погодних за заштиту и склањање, њихово одржавање и коришћење.

Као други заштитни објекти из става 2. овог члана користе се подрумске и друге подземне просторије у стамбеним и зградама било које друге намене, прилагођене за склањање људи и материјалних добара, напуштени тунели, пећине и други природни објекти.

Изградњу, одржавање, техничку контролу и мирнодопско коришћење јавних и блоковских склоништа врши јавно предузеће задужено за склоништа.

Јавно предузеће задужено за склоништа користи јавна и блоковска склоништа као средства у јавној својини и њима управља.

Склоништа из става 5. овог члана могу се издавати у закуп у мирнодопским условима.

Планирање и организација склањања грађана је у надлежности јединица локалне самоуправе, запослених у надлежности привредних друштава и других правних лица, а културних добара у надлежности установа културе.

Приликом коришћења склоништа за мирнодопске потребе, не могу се вршити адаптације и реконструкције које би нарушиле његове техничке и хигијенске услове и тиме функционалну употребљивост склоништа.

У случају ратне опасности, склоништа која су коришћена у мирнодопске сврхе, морају се испразнити и оспособити за заштиту, најкасније у року од 24 часа.

За склањање у новоизграђеним стамбеним зградама и зградама било које друге намене могу се користити подрумске и друге подземне просторије с тим да се над њима гради ојачана плоча која може да издржи урушавање објекта у складу са прописом који то регулише.

Начин одржавања склоништа и прилагођавање комуналних, саобраћајних и других подземних објеката за склањање становништва прописује министар.

Збрињавање угрожених и настрадалих

Члан 62.

Збрињавање угрожених и настрадалих је обезбеђење хитног, привременог смештаја, тражење несталих и спајање породица, здравствене заштите и психолошке помоћи, основних животних намирница и предмета личне хигијене угроженог становништва.

Збрињавањем руководи надлежни штаб за ванредне ситуације док се не створе услови у којима ће даљу бригу о збрињавању преузети надлежни државни органи.

У извршавању задатака збрињавања угрожених и настрадалих учествују и сарађују Надлежна служба, Црвени крст Србије, удружења и грађани.

Власници и корисници објеката и просторија у јавној употреби, као и приватних објеката погодних за смештај, дужни су да приме на привремени смештај грађане, када то нареди надлежни штаб за ванредне ситуације.

Изузетно, уколико се не може вршити збрињавање у објектима из става 4. овог члана, збрињавање се врши у шаторским насељима.

Накнада за коришћење објеката и просторија из става 4. овог члана исплаћује се по тржишним условима на дан предаје.

Радиолошка, хемијска и биолошка заштита

Члан 63.

Радиолошка, хемијска и биолошка заштита (у даљем тексту: РХБ заштита) обухвата мере и поступке који се организују и спроводе ради спречавања, ублажавања и отклањања последица РХБ контаминације.

РХБ заштита обухвата личну и колективну заштиту, контролу и деконтаминацију.

Заштита од акцидената са радиоактивним и нуклеарним материјалом спроводи се у складу са посебним прописима.

Заштита од удеса и техничко-технолошких несрећа

Члан 64.

Привредно друштво и друго правно лице које обавља активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних супстанци у прописаним количинама, дужно је да предузме све неопходне мере за спречавање удеса и ограничавање утицаја удеса на живот и здравље људи, економију, екологију и друштвену стабилност и животну средину, у складу са законом.

Привредно друштво и друго правно лице из става 1. овог члана, дужно је да, узимајући у обзир делатност којом се бави, врсту и количину опасних супстанци и објекте које користи, изради и Министарству достави на сагласност План заштите од удеса, као и да у складу са тим документом, предузме мере за спречавање удеса и ограничавање утицаја удеса и последица на живот и здравље људи, економију и екологију, друштвену стабилност и животну средину.

Привредно друштво и друго правно лице које се бави активностима у објектима у којима се врши експлоатација минералних сировина и објектима у којима се користе или складиште и одлажу радиоактивни и нуклеарни материјали, чије последице у случају техничко-технолошке несреће угрожавају живот и здравље људи, економију и екологију и друштвену стабилност и животну средину, организује и спроводи заштиту и спасавање људи, материјалних добара и заштиту животне средине од последица техничко-технолошких несрећа, у складу са посебним прописима.

Врсту и количину опасних супстанци на основу којих се сачињава План заштите од удеса и предузимају мере из става 1. овог члана прописује министар.

Члан 65.

План заштите од удеса израђује и доставља на сагласност Министарству привредно друштво и друго правно лице:

1) за постојећа постројења која већ обављају послове и активности са опасним супстанцама, најкасније шест месеци од дана ступања на снагу овог закона;

2) које већ обавља послове и активности са опасним супстанцама, за постројења чије су активности биле такве да су опасне супстанце биле присутне у количинама мањим од прописаних, у случају повећања, до количина прописаних актом министра из члана 64. став 5. овог закона, најкасније три месеца од дана промене.

Привредно друштво и друго правно лице које је дужно да изради и достави на сагласност План заштите од удеса, уколико има овлашћење за израду Плана заштите од удеса, овај план израђује за своје потребе, а у случају да нема овлашћење, ангажује друго правно лице које има овлашћење за израду Плана заштите од удеса.

Члан 66.

Привредно друштво и друго правно лице је дужно да ажурира План заштите од удеса приликом:

1) организационе промене, формирања новог постројења или изградње новог објекта;

2) модификације постројења, промени количине, природе и физичког облика опасних супстанци, промене поступка у начину коришћења опасних супстанци или друге промене која може утицати на могућност настанка удеса.

Обавезе из става 1. овог члана, привредно друштво или друго правно лице извршава најкасније три месеца од настале промене и ажурирани План заштите од удеса доставља Министарству на сагласност.

Привредно друштво и друго правно лице из члана 64. овог закона, дужно је да неодложно обавести Министарство о престанку рада привредног друштва, постројења или објекта, о трајном престанку или конзервацији постројења због дужег прекида рада.

Привредно друштво и друго правно лице из члана 64. овог закона дужно је да врши тестирање Плана заштите од удеса најмање једанпут у периоду од три године, комисијски, уз обавезно вођење записника о резултатима тестирања, а по потреби и да ажурира План заштите од удеса на основу резултата тестирања.

Привредно друштво и друго правно лице, по добијању сагласности Министарства, дужно је да достави податке из Плана заштите од удеса јединици локалне самоуправе ради израде процене угрожености.

Начин израде и садржај плана заштите од удеса из овог члана прописује министар.

Члан 67.

Министарство израђује и води Регистар привредних друштава и других правних лица која производе, прерађују, користе и складиште опасне супстанце.

Регистар садржи податке о привредном друштву или другом правном лицу и о одговорном лицу (назив, адреса седишта, подаци за контакт (број телефона, факс, електронска адреса), матични број, ПИБ, шифра и назив делатности, облик организовања, подаци о директору, одговорном лицу, руководиоцу и лицу за контакт (име и презиме и подаци за контакт)), као и о врсти и количини опасних супстанци (складишне капацитете), податке о

расположивим средствима и опреми за заштиту и интервенисање, о насталим удесима, о мерама које су предузете по извршеном инспекцијском надзору и друге податке од значаја за процену вероватноће настанка удеса.

Начин вођења Регистра привредних друштава и правних лица које рукују опасним супстанцама из става 1. овог члана прописује министар.

Обавештавање о опасности од удеса са прекограничним ефектима

Члан 68.

У случају непосредне опасности или настанка удеса који може изазвати прекограничне ефекте, Министарство неодложно обавештава надлежни орган земље коју може захватити опасност од удеса.

Министарство ће надлежном органу друге земље из става 1. овог члана, на његов захтев, пружити и додатна обавештења у вези са процењеним прекограничним ефектима удеса, као и о другим битним чињеницама.

О прикупљеним подацима од надлежних органа других земаља у вези удеса са прекограничним ефектима, Министарство обавештава надлежне органе и службе Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

Начин обавештавања и размене података са другим земљама које могу бити захваћене удесом са прекограничним ефектима прописује министар.

Заштита и спасавање из рушевина

Члан 69.

Ради спасавања људи и материјалних добара из рушевина које могу настати услед катастрофа, организују се и спроводе одговарајуће радње и поступци за извиђање рушевина, проналажење лица затрпаних у рушевинама, осигурање оштећених и померених делова конструкција зграда и објеката ради спречавања даљег рушења, спасавање затрпаних лица односно њихово извлачење изван зоне рушења, мере прве помоћи и хитне медицинске помоћи, као и друге мере којима се доприноси заштити и спасавању из рушевина.

Заштита и спасавање од поплава и несрећа на води и под водом

Члан 70.

Заштита и спасавање од поплава и других несрећа на води и под водом обухвата осматрање водостаја, узбуњивање, планирање, спасавање и спровођење евакуације становништва и материјалних добара из угрожених подручја, планирање и обезбеђење превозења и преласка преко река и језера, одстрањивање воде из поплавлених објеката, проналажење и извлачење настрадалих и утопљених, збрињавање угроженог становништва и санирање последица изазваних поплавама.

Орган надлежан за област хидрологије, надлежни републички и покрајински орган за водoprивреду и јавна водoprивредна предузећа, сходно извештајима и прогнозама, обавештавају надлежну службу о нивоима водостаја, проглашеној фази одбране, развоју ситуације и мерама које се предузимају.

Заштита и спасавање на неприступачним теренима

Члан 71.

Организација и спровођење заштите и спасавања од несрећа на неприступачним теренима обухвата спасавање на планинама, из снежних лавина, јама, пећина и сличних места.

У заштити и спасавању од несрећа на неприступачним теренима, на захтев Надлежне службе, учествује Горска служба спасавања Србије.

Заштита и спасавање од пожара и експлозија

Члан 72.

Заштита и спасавање од пожара и експлозија обухвата организацију и спровођење превентивних мера у свим срединама, а посебно објектима у којима се складиште запаљиве и експлозивне материје и просторима где постоји могућност настанка пожара.

Заштита од пожара и експлозија уређује се посебним законом.

Заштита од ЕОР

Члан 73.

Заштита од ЕОР обухвата процену опасности од ЕОР, извиђање, обележавање, проналажење, ископавање, обезбеђење, идентификацију, уклањање, транспорт, привремено складиштење и уништавање ЕОР.

ЕОР у смислу овог закона, не подразумевају се неексплодирани импровизоване диверзантско-терористичке направе.

Послове из става 1. овог члана организује и обавља Надлежна служба.

Послове из става 1. овог члана, изузев уклањања и уништавања ЕОР, може да обавља и друго правно лице или предузетник у складу са овим законом и другим прописом.

Пропис о обављању послова из става 1. овог члана доноси Влада.

Члан 74.

Територијално надлежни домови здравља, односно заводи за хитну медицинску помоћ обезбеђују медицинску подршку без накнаде током акције уклањања и уништавања ЕОР, које спроводи Надлежна служба.

Грађани, државни органи, привредна друштва и друга правна лица дужни су да о пронађеном ЕОР одмах обавесте најближу полицијску станицу или оперативни центар 112, видљивим знаком обележе место где се налазе ЕОР и обезбеде их док не дођу овлашћени службеници Министарства.

Територијално надлежна организациона јединица Министарства врши обавештавање Надлежне службе о случајно пронађеном ЕОР и врши обележавање и обезбеђивање локације пронађеног ЕОР до доласка овлашћених службеника Министарства.

Територијално надлежне организационе јединице Министарства пружају асистенцију током акције уклањања и уништавања ЕОР.

Прва и медицинска помоћ

Члан 75.

Организација и спровођење прве и медицинске помоћи у случају катастрофа, обухвата све облике прве и медицинске помоћи, самопомоћи и узајамне помоћи и збрињавање повређених и оболелих.

Медицинску помоћ у случају катастрофа пружају територијално надлежне установе здравствене заштите.

У пружању прве помоћи учествује Министарство, Црвени крст Србије, јединице цивилне заштите, стручна лица и обучени грађани у оквиру личне и узајамне заштите.

Асанација терена

Члан 76.

Асанација терена обухвата проналажење, уклањање, идентификацију и хитно сахрањивање погинулих односно умрлих, уклањање лешева животиња, дезинфекцију, дезинсекцију, дератизацију, деконтаминацију и ремедијацију објеката и терена.

У отклањању последица и спровођењу асанације, у складу са својим овлашћењима и дужностима, учествују државни органи, јединице локалне самоуправе, ветеринарска инспекција, комунална инспекција, здравствене и ветеринарске установе, комунална предузећа, кафилерије и други субјекти од посебног значаја за заштиту и спасавање, снаге Министарства, Војске Србије, јединице цивилне заштите и грађани.

Повереници цивилне заштите

Члан 77.

Ради вршења задатака цивилне заштите у насељеним местима, делу насеља, стамбеним зградама, привредним друштвима и другим правним лицима и органима државне управе, именују се повереници и заменици повереника цивилне заштите.

Члан 78.

Поверенике и заменике повереника цивилне заштите именује и разрешава:

- 1) у органу државне управе – руководиоца органа државне управе;
- 2) у привредном друштву и другом правном лицу – директор, односно други надлежни орган одређен општим актом;
- 3) у насељу, односно делу насеља – штаб за ванредне ситуације јединице локалне самоуправе и градске општине.

Повереник, односно заменик повереника цивилне заштите може бити пунолетно лице, које није осуђивано на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци, као и против кога се не води кривични поступак за кривично дело које се гони по службеној дужности.

Повереници цивилне заштите и њихови заменици су дужни да се одазову на позив надлежног штаба за ванредне ситуације или другог органа који их је поставио.

Повереници и заменици повереника цивилне заштите учествују у припремама грађана и запослених за личну и узајамну заштиту, обавештавају грађане и запослене о правовременом предузимању мера цивилне заштите,

обавештавају грађане и запослене о општој мобилизацији ради учешћа у заштити и спасавању људи и материјалних добара у ванредним ситуацијама, врше координацију и спровођење евакуације, збрињавања, склањања и друге мере цивилне заштите и врше проверу постављања обавештења о знацима за узбуњивање грађана у зградама у зони своје одговорности.

Повереници и заменици повереника цивилне заштите имају статус припадника цивилне заштите.

Грађани на угроженим и настрадалим подручјима дужни су да поступају у складу са упутствима повереника и заменика повереника цивилне заштите.

Пропис којим се уређује рад повереника и заменика повереника цивилне заштите и критеријуми за њихово именовање доноси министар.

Јединице цивилне заштите

Члан 79.

Јединице цивилне заштите образују се, опремају и оспособљавају као оперативне снаге за извршавање мера цивилне заштите.

Јединице цивилне заштите су јединице цивилне заштите опште намене и специјализоване јединице цивилне заштите.

Члан 80.

Јединице цивилне заштите опште намене и специјализоване јединице цивилне заштите за узбуњивање образују јединице локалне самоуправе.

Одлуку о образовању јединица цивилне заштите из става 1. овог члана доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Изузетно од става 1. овог члана, јединице локалне самоуправе могу бити ослобођене обавезе образовања јединица цивилне заштите опште намене, уколико на њеној територији постоји доброволно ватрогасно друштво, које јединица локалне самоуправе финансира и које у свом саставу има формирану, обучену и опремљену ватрогасну јединицу од најмање 20 припадника.

Услов за примену става 3. овог члана је да јединица локалне самоуправе има уговором дефинисан однос са добровољним ватрогасним друштвом у смислу обавезности њиховог учешћа у заштити и спасавању људи и материјалних добара у ванредним ситуацијама, као и обавезности јединице локалне самоуправе да делом финансира њихово опремање и обучавање.

Члан 81.

Специјализоване јединице цивилне заштите образује Министарство, осим јединица цивилне заштите за узбуњивање.

Одлуку о образовању специјализованих јединица цивилне заштите и јединица чије се дужности попуњавају активном резервом доноси министар.

Прописе о јединицама цивилне заштите, намени, задацима, мобилизацији и начину употребе доноси Влада.

Прописе о личној и материјалној формацији јединица цивилне заштите, обуци и наставним плановима и прогамима за обуку јединица цивилне заштите доноси министар.

Члан 82.

Распоређивање војних обвезника у јединице цивилне заштите врши надлежни територијални орган Министарства одбране, према исказаним

потребама Министарства и јединица локалне самоуправе и у складу са прописима који уређују распоређивање грађана и материјалних средстава за потребе одбране.

Распоређивање грађана који нису војни обвезници и добровољаца који немају ратни распоред по војној и радној обавези у јединице цивилне заштите врши Надлежна служба и јединица локалне самоуправе.

Специјализоване јединице цивилне заштите које се ангажују на извршавању најсложенијих задатака и од којих се захтева одржавање повишене оперативне и функционалне способности, као и ангажовање у мисијама пружања међународне помоћи попуњавају се активном резервом.

Припадници активне резерве цивилне заштите не могу се распоређивати на друге послове одбране без претходног мишљења Министарства.

Јединице Црвеног крста Србије у погледу поуне обвезницима имају статус јединица цивилне заштите.

Члан 83.

Активна резерва представља обучени резервни састав цивилне заштите који се ангажује за попуну специјализованих јединица цивилне заштите, а које образује Министарство ради извршавања задатака у одређеном периоду, чија су права и дужности уређена законом и уговором о служби у активној резерви (у даљем тексту: уговор).

Припадник активне резерве бира се на јавном конкурс.

У случају када је кандидат за припадника активне резерве запослен, обезбеђује сагласност послодавца за његово распоређивање у активну резерву.

Права и обавезе припадника активне резерве уређују се уговором са Министарством.

Један примерак закљученог уговора о служби у активној резерви доставља се територијалном органу Министарства одбране надлежном по месту пребивалишта припадника активне резерве ради вођења евиденције.

Члан 84.

Планским обучавањем припадника активне резерве обезбеђује се виши степен оспособљености у односу на остале припаднике специјализованих јединица цивилне заштите.

Припаднику цивилне заштите који је по основу уговора о активној резерви позван ради извршавања задатака цивилне заштите, а који је у радном односу код другог послодавца, мирује радни однос код тог послодавца за време извршавања задатака, а дужан је да се врати на посао одмах по престанку ангажовања на задацима цивилне заштите.

Командире јединица цивилне заштите које образује и организује Министарство, поставља и разрешава руководиоца Надлежне службе.

Пропис о активној резерви доноси Влада.

Члан 85.

Припадници активне резерве се могу ангажовати у току календарске године на редовном обучавању до 30 дана, односно до 90 дана за одржавање оперативне, функционалне способности и спровођење мера и задатака цивилне заштите на територији Републике Србије и у међународним мисијама заштите и спасавања.

Припадницима активне резерве припада месечна новчана надокнада за службу у активној резерви у висини од 10% од просечне зараде по запосленом у Републици Србији у предходном месецу.

У случају када припадник активне резерве не изврши уговором утврђене обавезе и када дође до раскида уговора његовом кривицом, дужан је да врати Министарству примљену надокнаду из става 2. овог члана за последњих 12 месеци.

Члан 86.

Јединице цивилне заштите опремају се одговарајућом опремом и материјално-техничким средствима која су неопходна за личну заштиту припадника јединице и за спровођење и извршавање задатака цивилне заштите.

Додељену униформу, заштитну и другу опрему, припадници јединица цивилне заштите су у обавези да користе искључиво наменски, приликом обуке и извршавања задатака цивилне заштите и исту, у року не дужем од 30 дана, врате на захтев Министарства односно надлежног органа јединице локалне самоуправе.

Штету насталу услед губитка опреме из става 1. овог члана, припадник јединице цивилне заштите је дужан да надокнади Министарству односно надлежном органу јединице локалне самоуправе.

Средства и опрему из става 1. овог члана обезбеђују Министарство и јединице локалне самоуправе, у складу са утврђеном личном и материјалном формацијом јединица цивилне заштите.

Приликом извршавања задатака цивилне заштите, повереници, заменици повереника и припадници јединица цивилне заштите морају бити јасно обележени.

Пропис о униформи, ознакама цивилне заштите, ознакама функција и специјалности, знаку цивилне заштите и личној карти припадника цивилне заштите доноси министар.

Члан 87.

Позивање на обуку припадника цивилне заштите распоређених по војној обавези, врши се преко Министарства одбране, у складу са посебним прописом.

Припаднике активне резерве, грађане који нису војни обвезници, добровољце распоређене у јединице цивилне заштите позива Надлежна служба, односно орган јединице локалне самоуправе, најкасније 30 дана пре почетка обуке.

Обука и оспособљавање може се одложити на захтев припадника цивилне заштите због болести или повреде, школовања, неге члана домаћинства који је тешко болестан, смртног случаја у породици или домаћинству или других оправданих разлога.

Решење о одлагању или прекиду обуке доноси Надлежна служба односно надлежни орган локалне самоуправе.

Мобилизација и активирање

Члан 88.

Мобилизација обухвата предузимање мера којима се јединице цивилне заштите доводе у стање спремности за деловање.

Мобилизација по обиму може бити општа и делимична, а проглашава се јавним саопштењем или појединачним позивом.

Општа мобилизација обухвата све, а делимична потребан део јединица и материјалних средстава потребних за вршење задатака цивилне заштите.

Делимична мобилизација може се наредити ради употребе јединица цивилне заштите за наменске задатке цивилне заштите у ванредним ситуацијама и ванредним догађајима, на одређеној територији.

Активирање обухвата поступке, задатке и активности којим се редовни капацитети субјеката од посебног значаја за заштиту и спасавање из редовног стања преводе у стање потпуне спремности за извршавање задатака заштите и спасавања.

Општу мобилизацију наређује Влада.

Делимичну мобилизацију и активирање наређује руководилац Надлежне службе, односно председник општине/градоначелник, за јединице цивилне заштите из своје надлежности.

Права и дужности припадника цивилне заштите

Члан 89.

Припадници цивилне заштите су припадници јединица цивилне заштите и повереници и заменици повереника цивилне заштите.

Поред лица наведених у ставу 1. овог члана, припадници цивилне заштите су запослени који су ангажовани на задацима цивилне заштите, као и друга лица која одговоре на позив надлежних органа и врше задатке цивилне заштите под њиховом контролом.

Припадник цивилне заштите је дужан да се одазове на позив надлежног органа за обуку.

Припадник цивилне заштите је дужан да се одазове на позив надлежног органа за учешће у акцијама заштите и спасавања.

Припадници цивилне заштите дужни су да се јаве на одређено место и у одређено време и да учествују у акцијама заштите и спасавања.

Члан 90.

Припадници јединица цивилне заштите и повереници и заменици повереника цивилне заштите имају право на надокнаду за ангажовање на задацима цивилне заштите.

Лица из става 1. овог члана која су у радном односу, а позвана су на извршење задатака цивилне заштите, имају право на накнаду зараде коју обрачунава и исплаћује послодавац.

Послодавац је дужан да омогући припаднику јединице цивилне заштите да се одазове на позив за обуку или учешће у акцијама заштите и спасавања с тим да има право на рефундацију исплаћене накнаде зараде у случају одсуствовања запосленог због обуке или учешћа у акцијама заштите и спасавања. Основица за рефундацију средстава је просечна месечна зарада запосленог остварена у претходних 12 месеци у односу на месец у коме је извршавао задатке цивилне заштите, сразмерно времену ангажовања.

Лицу из става 1. овог члана које самостално обавља регистровану привредну или другу професионалну делатност, припада накнада у висини основице од које плаћа допринос за обавезно сопствено социјално осигурање, сразмерно времену ангажовања у цивилној заштити.

Незапосленом лицу из става 1. овог члана накнада се обрачунава по основици коју чини просечна месечна нето зарада у Републици Србији према подацима Републичког завода за статистику, остварена у месецу који претходи месецу у коме је грађанин ангажован.

Рефундација из става 3. овог члана и накнаде из ст. 4. и 5. овог члана се исплаћују на терет јединица локалне самоуправе или Министарства, зависно од тога у коју јединицу цивилне заштите је лице распоређено и који орган је лице ангажовао.

Лицима из става 2. овог члана која су ангажована на извршењу задатака цивилне заштите у нерадне дане накнада се обрачунава на начин из става 5. овог члана.

Запослени који одсуствује са посла због извршења задатка цивилне заштите, не сме због тога да трпи последице у радно - правном статусу код послодавца.

Члан 91.

Припадници цивилне заштите који нису обухваћени обавезним здравственим осигурањем, а претрпе повреду на раду или професионалну болест поводом учествовања у акцијама заштите и спасавања или на пословима и задацима цивилне заштите, остварују права из обавезног здравственог осигурања у складу са прописима којима се уређује здравствено осигурање.

Права из става 1. овог члана остварују се под условима и на начин утврђен прописима из области пензијско-инвалидског и здравственог осигурања.

У извршавању задатака заштите и спасавања примењују се општи прописи о безбедности и здрављу на раду.

Члан 92.

Припадник цивилне заштите који за време организованог учешћа у извршавању задатака заштите и спасавања без своје кривице задобије повреду или оболи, па због тога код њега наступи телесно оштећење од најмање 20%, има право на једнократну новчану помоћ чија се висина утврђује према степену телесног оштећења.

Ако припадник цивилне заштите из става 1. овог члана изгуби живот, чланови његове уже породице имају право на накнаду трошкова превоза посмртних остатака, као и трошкова сахране у висини просечних трошкова сахране у месту пребивалишта у месецу у којем је смрт наступила.

Чланови уже породице имају право и на једнократну помоћ која не може бити мања од 12 просечних плата у Републици Србији остварених у календарској години која претходи години у којој је припадник цивилне заштите из става 1. овог члана изгубио живот.

Пропис о висини и начину остваривања права на једнократну помоћ из става 3. овог члана доноси Влада.

Члан 93.

Припадник цивилне заштите за време извршавања задатака заштите и спасавања има право на накнаду за превоз, смештај и исхрану.

Смештај и исхрана из става 1. овог члана обезбеђују се кад учешће у извршавању задатака заштите и спасавања траје дуже од осам сати.

Средства за накнаду из става 1. овог члана обезбеђују се у буџету јединица локалне самоуправе и буџету Републике Србије.

VII. РАНО УПОЗОРАВАЊЕ, ОБАВЕШТАВАЊЕ И УЗБУЊИВАЊЕ

Члан 94.

Рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање представља скуп активности усмерених на откривање, праћење и прикупљање информација као и благовремено обавештавање и упозоравање субјеката и снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама о свим врстама опасности које могу угрозити људе, животну средину, материјална и културна добра.

Субјекти система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама који оперативно прикупљају податке, укључујући и податке из међународне размене, дужни су да обавештавају Службу 112 о стању климе и вода, да достављају анализе, прогнозе и упозорења о хидролошким, метеоролошким и геолошким појавама, елементарним непогодама и другим опасностима, садржају опасних материја у ваздуху, земљишту и водама изнад дозвољених вредности, као и све друге прикупљене податке о појавама које могу угрозити људе, материјална и културна добра и животну средину.

Субјекти система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама који врше аутоматско прикупљање података дужни су да обезбеде њихово аутоматско прослеђивање Служби 112.

Прописе о врсти и структури података и начину поступања субјеката у процедури за рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање доноси Влада.

Члан 95.

Службу 112 чине Национални центар 112, оперативни центри 112, ситуациони центри и систем јавног узбуњивања.

Служба 112 обавља следеће задатке:

- 1) пријем, обраду и прослеђивање позива за помоћ;
- 2) рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање становништва, надлежних органа, привредних друштава и других правних лица у зони угрожености, као и снага заштите и спасавања;
- 3) обезбеђење јединственог комуникационо-информационог система и система заштите информација;
- 4) обезбеђење функционалне интеграције служби од интереса за смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама;
- 5) обезбеђење међународне размене података у области заштите и спасавања од последица катастрофа.

Служба 112 за извршавање својих задатака, поред сопствених, користи и телекомуникационе системе опште и посебне намене.

Начин коришћења телекомуникационих система посебне намене утврђују споразумно руководиоци надлежних државних органа.

Национални центар 112 и оперативни центри 112, од субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама прикупљају, анализирају, прате и обавештавају надлежне органе и институције

о свим врстама информација из области смањења ризика и управљања ванредним ситуацијама, у складу са прописаним процедурама.

Национални центар 112 обавља међународне комуникационо-информативне послове из ове области.

Процедуре из става 5. овог члана прописује Влада.

Члан 96.

Систем јавног узбуњивања се састоји од одговарајућих акустичких извора (сирена), уређаја за предају и пријем сигнала за даљинско управљање сиренама, преносних путева и остале опреме и специјализованих јединица цивилне заштите за узбуњивање.

Набавку, постављање и одржавање сирена обезбеђује јединица локалне самоуправе, а врши се у складу са проценом ризика, акустичком студијом, техничким нормативима и упутствима за одржавање и другим прописима и општим актима.

Набавку, постављање и одржавање уређаја за предају и пријем сигнала за даљинско управљање сиренама и преносне путеве обезбеђује Република Србија.

Јединице локалне самоуправе су дужне да израде акустичку студију за своју територију у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

Јединице локалне самоуправе пројектну документацију за изградњу система за јавно узбуњивање на својој територији достављају Министарству на сагласност.

За потребе активирања сирена у случају да не постоји или није исправан систем за даљинско управљање сиренама, јединице локалне самоуправе формирају специјализоване јединице цивилне заштите за узбуњивање.

Системом за јавно узбуњивање управља Министарство.

Техничке нормативе за пројектовање, изградњу и одржавање система за јавно узбуњивање прописује министар.

Сагласност на пројектну документацију за изградњу система за јавно узбуњивање даје Министарство.

Члан 97.

Електропривредна, водопривредна и друга привредна друштва која користе хидроакумулације створене изградњом високих брана, депонија јаловине и пепелишта, дужна су да обезбеде благовремено обавештавање и узбуњивање становништва о опасностима које могу настати или су настале на акумулацијама, депонијама јаловине и пепелиштима које користе.

Привредна друштва и друга правна лица која врше производњу, складиштење и промет опасних материја дужна су да у случају удеса обезбеде благовремено обавештавање и узбуњивање становништва о опасностима изазваним опасним материјама.

Привредна друштва и друга правна лица из ст. 1. и 2. овог члана дужни су да својим средствима изграђене системе за обавештавање и узбуњивање одржавају у функционалном стању у складу са прописаним нормативима.

Субјекти из ст. 1. и 2. овог члана дужни су да обезбеде сопствене капацитете за рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање и да се укључе у систем јавног узбуњивања у Републици Србији и то у року:

- 1) од две године за субјекте који већ обављају своју делатност;
- 2) од 30 дана пре почетка свог рада за субјекте који започињу своју делатност.

Власници и корисници објеката у којима се налази већи број људи, а у којима се, због буке или акустичне изолације, не може обезбедити довољна чујност система за јавно узбуњивање, дужни су да успоставе и одржавају одговарајући интерни систем за обавештавање присутних лица у објекту.

Члан 98.

Радио-дифузне и телевизијске станице дужне су да на захтев Министарства предузму мере ради хитног преношења одговарајућих информација од интереса за заштиту и спасавање.

Оператери мобилне телефоније дужни су да на захтев Министарства обезбеде бесплатно преношење обавештења од интереса за заштиту и спасавање телефонским претплатницима.

Правна лица која се баве мобилним телекомуникацијама дужна су да у циљу заштите и спасавања, обезбеде бесплатну услугу лоцирања места позиваоца (долазног позива).

Члан 99.

Јединствени европски број за хитне службе 112, уводи се у употребу ради стварања услова сваком физичком и правном лицу да бесплатним позивањем броја 112 добију помоћ хитних служби.

Обавештење о телефонском броју 112 и знаци за узбуњивање морају бити истакнути на видном месту у свим јавним установама и другим јавним местима.

До успостављања броја 112 као јединственог броја за територију Републике Србије користиће се досадашњи телефонски број 1985, као и остали бројеви телефона хитних служби.

Организацију и функционисање раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања ближе уређује Влада.

Члан 100.

Власници зграда, власници посебних и самосталних делова у стамбеним зградама и зградама других намена дужни су да, без надокнаде, за потребе раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања омогуће инсталирање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава на тим објектима и омогуће приступ за њихово одржавање, уз уважавање мера заштите људи и животне средине.

Привредна друштва за дистрибуцију електричне енергије дужна су да обезбеде непрекидно снабдевање електричном енергијом уређаја система осматрања, обавештавања и узбуњивања.

Привредна друштва и друга правна лица која се баве делатношћу из области телекомуникација, дужна су да приоритетно у оквиру својих капацитета обезбеде и одржавају везе за потребе узбуњивања.

Решење о постављању сирена, уређаја и средстава из става 1. овог члана доноси надлежни орган јединица локалне самоуправе.

Решење о демонтажи и премештању сирена и уређаја из става 1. овог члана доноси надлежни орган јединица локалне самоуправе, након претходно прибављене сагласности Министарства.

VIII. ОБУЧАВАЊЕ И ОСПОСОБЉАВАЊЕ

Члан 101.

За обучавање и оспособљавање запослених у Министарству и снага система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, Министарство образује Национални тренинг центар и регионалне тренинг центре.

Обучавање грађана и јединица цивилне заштите у пружању прве помоћи врше Црвени крст Србије и здравствене установе, у складу са јавним овлашћењем и по утврђеним наставним плановима, програмима и критеријумима.

За потребе система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама врши се обучавање и оспособљавање припадника Надлежне службе, председника општина, градоначелника и њихових заменика, чланови штабова за ванредне ситуације свих нивоа, повереника и заменика повереника цивилне заштите, припадника јединица цивилне заштите, представника субјеката од посебног значаја и представника органа државне управе.

Пропис о начину обучавања, оспособљавања, наставним плановима и програмима доноси министар.

IX. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Члан 102.

Међународном сарадњом у смислу овог закона сматра се нарочито:

- 1) припремање и спровођење међународних споразума и пројеката из области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама;
- 2) размена података и информација релевантних за област смањења ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама са надлежним органима других држава и међународних организација;
- 3) сарадња са међународним организацијама које су од значаја за област смањења ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама и учешће у њиховом раду.

Посебан облик међународне сарадње у смислу овог закона је упућивање међународне помоћи у виду међународних тимова за заштиту и спасавање, опреме и средстава неопходних за операције заштите и спасавања грађана у ванредним ситуацијама и под тиме се нарочито сматра:

- 1) непосредна комуникација са надлежним органима других држава и међународних организација у вези са тражењем, примањем, пружањем и транзитом међународне помоћи;
- 2) координација прелазака државних граница током примања, пружања и транзита међународне помоћи;
- 3) координација прихвата и расподеле међународне помоћи на територији Републике Србије;
- 4) координација активности међународних снага за заштиту и спасавање на територији Републике Србије;

5) координација упућивања снага за заштиту и спасавање у виду међународних тимова за заштиту и спасавање и хуманитарне помоћи у виду опреме и средстава неопходних за операције заштите и спасавања грађана у ванредним ситуацијама у другим државама и међународним организацијама.

Црвени крст Србије, у складу са посебним законом и међународним принципима и правилима Црвеног крста и Црвеног полумесеца, може да тражи, прима и дистрибуира међународну хуманитарну помоћ.

Одлуку о пружању, тражењу и прихватању међународне помоћи доноси Влада.

Члан 103.

Припадници снага за заштиту и спасавање могу бити ангажовани и на задацима заштите и спасавања у пружању међународне помоћи као део међународних снага у оквиру мултинационалних операција.

За време док извршавају задатке заштите и спасавања у пружању међународне помоћи у мултинационалним операцијама у другим државама, на припаднике снага заштите и спасавања примењују се одредбе прописа који уређују употребу Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије.

У акције заштите и спасавања које се спроводе у другим државама могу се упутити само обучени и оспособљени припадници снага за заштиту и спасавање, уз њихов писмено дат добровољни пристанак.

Лица из става 2. овог члана морају бити осигурана од повреда и губитка живота, а за учешће у акцији припада им накнада чију висину утврђује Влада.

Члан 104.

Поступак и услове под којима се прима или упућује међународна помоћ прописује Влада.

Министарство, у сарадњи са надлежним органима Републике Србије и других држава и међународних организација, усклађује прелазак државних граница, односно транзит преко територије трећих држава, за потребе пружања и примања међународне помоћи у заштити и спасавању.

X. ЕВИДЕНЦИЈЕ

Члан 105.

Министарство, у сврху обављања послова смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, прикупља и обрађује податке о личности и о томе води евиденције у складу са прописима о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, ако овим законом није другачије прописано.

Поред података о личности из става 1. овог члана, Министарство прикупља и обрађује и друге податке који не представљају податке о личности и о томе води евиденције.

Члан 106.

Ради обављања послова смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, Министарство води следеће евиденције:

- 1) евиденција о субјектима од посебног значаја за заштиту и спасавање;
- 2) евиденција о припадницима цивилне заштите;

- 3) евиденција о јединицама цивилне заштите;
- 4) евиденција о материјално – техничким средствима;
- 5) евиденција о члановима штабова за ванредне ситуације;
- 6) статистички лист о евидентираним догађајима;
- 7) регистар догађаја;
- 8) пријава дојаве догађаја;
- 9) оперативне карте гашења пожара;
- 10) евиденција о испитима, кандидатима и лиценцама за обављање послова израде процене ризика и плана заштите и спасавања;
- 11) евиденција о подацима о одговорним лицима у државним органима, посебним организацијама, јавним предузећима, привредним друштвима, јединицама локалне самоуправе и другим службама од значаја за заштиту и спасавања;
- 12) евиденциони картон кадра криптозаштите;
- 13) евиденција о урученим признањима и наградама поводом обележавања дана Надлежне службе;
- 14) евиденција о издатим овлашћењима за обављање послова заштите од експлозивних остатака рата;
- 15) евиденција о издатим овлашћењима за обуку за Лиценцу;
- 16) регистар привредних друштава и других правних лица која производе, прерађују, користе и складиште опасне супстанце.

Члан 107.

Ради евидентирања правних лица, удружења и невладиних организација од значаја за заштиту и спасавање, Министарство прикупља и обрађује податке и води евиденције о идентификационим подацима о субјектима од посебног значаја за заштиту и спасавање и идентификационим подацима о удружењима и невладиним организацијама од значаја за заштиту и спасавање, које поред података утврђених прописом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, садрже и податке о:

- 1) запосленим кадровима (струке и занимања од значаја за заштиту и спасавање);
- 2) делатностима од значаја за заштиту и спасавање;
- 3) капацитетима објеката од значаја за заштиту и спасавање (назив објекта и капацитет);
- 4) опреми и средствима од значаја за заштиту и спасавање (назив, количина и исправност средства), а нарочито о механизацији и моторним возилима;
- 5) циљевима удружења, односно организације;
- 6) члановима удружења, односно организације са посебним занимањима и вештинама који су од значаја за заштиту и спасавање;
- 7) задатке које би удружење, односно организација могла да извршава у заштити и спасавању.

Члан 108.

Ради евидентирања припадника цивилне заштите и припадника активне резерве специјализованих јединица цивилне заштите, као и њихове идентификације када су ангажовани у случају наступања катастрофе, Министарство прикупља и обрађује податке и води евиденције о припадницима цивилне заштите и припадницима активне резерве специјализованих јединица цивилне заштите и о јединицама цивилне заштите, које поред података утврђених прописом о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, садрже и податке о:

- 1) личној карти припадника цивилне заштите која садржи и податке о висини, боји очију, боји косе и посебним знацима припадника, фотографију и потпис припадника;
- 2) специјалистичким обукама и тренинзима;
- 3) општој оцени оспособљености;
- 4) закљученим уговорима;
- 5) одсуствовању из места пребивалишта са периодом одсуствовања и местом, адресом боравка и бројем телефона током одсуства.

Подаци из става 1. овог члана се прикупљају на основу јединичних војних картона добијених од центара Министарства одбране и на основу ажурирања података приликом ангажовања на обукама и тренинзима, непосредно од припадника специјализованих јединица цивилне заштите и по службеној дужности од других државних органа.

Члан 109.

Ради евидентирања награђених правних лица и заслужних појединаца у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, Министарство прикупља и обрађује податке и води евиденције о урученим признањима и наградама поводом обележавања дана Надлежне службе, која садржи податке о награђеном појединцу и то име и презиме, адресу становања, адресу рада.

Подаци се прикупљају на основу службених евиденција и предлога руководиоца организационих јединица Надлежне службе.

Члан 110.

Евиденције у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама воде се у складу са законом, на обрасцима чији изглед, форму и начин вођења прописује министар.

Подаци из евиденција чије је вођење предвиђено овим законом чувају се десет година.

XI. НАДЗОР**Члан 111.**

Надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега врши Министарство.

Министарство врши инспекцијски надзор преко инспектора.

Овлашћења инспектора

Члан 112.

У вршењу инспекцијског надзора, инспектор има право да:

- 1) утврди стање извршавања обавеза предвиђених овим законом, упозори на уочене неправилности и одреди мере и рокове за њихово отклањање;
- 2) врши увид у документа која се односе на превентивно деловање субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама;
- 3) проверава спровођење наредби и закључака надлежних штабова за ванредне ситуације и наложи мере за извршење;
- 4) наложи обуставу мера и радњи које нису у складу са законом и плановима заштите и спасавања;
- 5) наложи израду и доношење докумената предвиђених овим законом;
- 6) наложи ажурирање докумената предвиђених овим законом;
- 7) наложи отклањање утврђених недостатака у спровођењу прописаних мера утврђених у плановима заштите и спасавања;
- 8) наложи обустављање радњи којима се директно угрожава или доводи у опасност живот и здравље људи, материјална и културна добра и животна средина;
- 9) поднесе предлог за покретање поступака за утврђивање прекршајне одговорности против одговорних лица и субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама;
- 10) врши контролу оспособљености субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама;
- 11) нареди предузимање хитних мера заштите и спасавања;
- 12) предузме и друге мере за које је овлашћен законом.

Жалба против решења инспектора из става 1. тач. 8) и 11) овог члана не одлаже извршење решења.

XII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји физичког лица

Члан 113.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај физичко лице ако:

- 1) у зонама непосредног ризика спроводи активности које изазивају нове или увећавају постојеће факторе ризика и активности поводом којих се људи и материјална и културна добра могу изложити тешким последицама без претходно прибављене дозволе Министарства (члан 23. став 2);
- 2) не стави на располагање залихе воде, хране, енергената, одеће, обуће, грађевинских и других производа и другог материјала неопходног за извршавање задатака заштите и спасавања (члан 32. став 3);
- 3) на непокретностима не омогући спровођење радова за заштиту и спасавање, по наредби надлежног штаба (члан 32. став 4);

- 4) не прихвати распоред у јединице цивилне заштите и не одазове се у случају мобилизације тих јединица (члан 36. став 5. тачка 2));
- 5) не одазове се позиву надлежног штаба за ванредне ситуације ради учешћа у акцијама заштите и спасавања (члан 36. став 5. тачка 3));
- 6) не спроводи прописане и наређене мере заштите и спасавања (члан 36. став 5. тачка 5));
- 7) не омогући извођење неопходних радова за заштиту и спасавање на својим непокретностима (члан 37. став 1);
- 8) не даје на коришћење непокретне ствари, возила, машине, опрему, материјално-техничка и друга материјална средства (члан 37. став 1);
- 9) не одазове се на обуку у својству члана штаба за ванредне ситуације (члан 43. став 2);
- 10) не поступи по налогу руководиоца акције заштите и спасавања (члан 52);
- 11) не држи у исправном стању потребна средства за личну и узајамну заштиту (члан 55. став 3);
- 12) не поступи у складу са наредбом о евакуацији (члан 59. став 3);
- 13) приликом коришћења склоништа за мирнодопске потребе, врши адаптације или реконструкције које могу нарушити техничке и хигијенске услове и функционалну употребљивост склоништа (члан 61. став 8);
- 14) не прими на привремени смештај грађане, када то нареди надлежни штаб за ванредне ситуације (члан 62. став 4);
- 15) о откривеном ЕОР не обавести најближу полицијску станицу или оперативни центар 112, не обележи видљивим знаком место где се налазе ЕОР или не обезбеди место где се налазе ЕОР док не дођу овлашћена лица (члан 74. став 2);
- 16) не поступи у складу са упутствима повереника, односно заменика повереника (члан 78. став 6);
- 17) ненаменски користи додељену униформу или исту не врати у року од 30 дана, на захтев Министарства, односно надлежног органа јединице локалне самоуправе (члан 86. став 2);
- 18) не одазове на позив надлежног органа за обуку (члан 89. став 3);
- 19) не одазове на позив надлежног органа за учешће у акцијама заштите и спасавања (члан 89. став 4);
- 20) не јави на одређено место и у одређено време и не учествује у акцијама заштите и спасавања (члан 89. став 5);
- 21) не омогући инсталирање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава система осматрања, обавештавања и узбуњивања (члан 100. став 1);
- 22) не омогући приступ за одржавање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава система осматрања, обавештавања и узбуњивања, уз уважавање мера заштите људи и животне средине (члан 100. став 1);
- 23) не спроведи мере које су наложене у поступку инспекцијског надзора (члан 112. став 1).

Прекршаји правног лица и предузетника

Члан 114.

Новчаном казном у износу од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

1) не изради, донесе, односно ажурира процену ризика од катастрофа (члан 15);

2) не изради, донесе, односно ажурира план заштите и спасавања (члан 17. став 7);

3) израђује процену ризика од катастрофа и план заштите и спасавања а нема овлашћење за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања (члан 19. став 1);

4) израђује План заштите од удеса, а нема овлашћење за израду плана заштите од удеса (члан 20. став 1);

5) организује и спроводи обуку за полагање посебног стручног испита за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања, а нема овлашћење Министарства (члан 21. став 1);

6) Министарству не достави ажурне податке потребне за израду Регистра ризика (члан 22. став 4);

7) у зонама непосредног ризика спроводи активности које изазивају нове или увећавају постојеће факторе ризика и активности поводом којих се људи и материјална добра могу изложити тешким последицама без претходно прибављене дозволе Министарства (члан 23. став 2);

8) не предузима мере превенције и смањења ризика у оквиру своје делатности, не узме учешће у спровођењу мера заштите и спасавања или се не одазове на захтев надлежног штаба (члан 30. став 1);

9) не достави податке неопходне за израду процене ризика од катастрофа и планова заштите и спасавања (члан 30. став 3);

10) по наредби надлежног штаба не стави на располагање, за потребе заштите и спасавања, коришћење електронских комуникационих мрежа и информационалних система и веза (члан 32. став 1);

11) не омогући корисницима бесплатне позиве према јединственом броју за хитне службе 112 (члан 32. став 2);

12) по наредби надлежног штаба не стави на располагање, за потребе заштите и спасавања, средства за из члана 32. став 3. овог закона (члан 32. став 3);

13) на непокретностима не омогући спровођење радова за заштиту и спасавање, по наредби надлежног штаба (члан 32. став 4);

14) не обезбеди потребна средства и опрему за личну и узајамну заштиту или не држе у исправном стању средства за личну и узајамну заштиту (члан 55. ст. 2. и 3);

15) приликом коришћења склоништа за мирнодопске потребе, врши адаптације или реконструкције које могу нарушити техничке и хигијенске услове и функционалну употребљивост склоништа (члан 61. став 8);

16) не прими на привремени смештај грађане, када то нареди надлежни штаб за ванредне ситуације (члан 62. став 4);

17) не предузме све неопходне мере за спречавање удеса и ограничавање утицаја удеса на живот и здравље људи, економију, екологију и друштвену стабилност и животну средину (члан 64. став 1);

18) не изради, односно не достави Министарству на сагласност План заштите од удеса (члан 64. став 2);

19) не изради, односно не достави Министарству на сагласност План заштите од удеса у роковима из члана 65. овог закона (члан 65. став 1);

20) не ажурира План заштите од удеса, односно ажурирани План заштите од удеса не достави Министарству на сагласност (члан 66. ст. 1. и 2);

21) не обавести Министарство о престанку рада привредног друштва, постројења или објекта, о трајном престанку или конзервацији постројења због дужег прекида рада (члан 66. став 3);

22) не врши тестирање Плана заштите од удеса, односно не ажурира План заштите од удеса на основу резултата тестирања (члан 66. став 4);

23) не достави податке из Плана заштите од удеса јединици локалне самоуправе ради израде процене угрожености (члан 66. став 5);

24) о откривеном ЕОР не обавести најближу полицијску станицу или оперативни центар 112, не обележи видљивим знаком место где се налазе ЕОР или не обезбеди место где се налазе ЕОР док не дођу овлашћени радници Министарства (члан 74. став 2);

25) припадницима јединица цивилне заштите и повереницима, односно заменицима повереника цивилне заштите не омогући право на накнаду зараде за време извршавања задатака цивилне заштите (члан 90. став 2);

26) не омогући припаднику јединице цивилне заштите да се одазове на позив за обуку или учешће у акцијама заштите и спасавања (члан 90. став 3);

27) предузме мере због којих припадник јединице цивилне заштите и повереник, односно заменик повереника цивилне заштите, због одсуства са посла, трпи последице у радно-правном статусу (члан 90. став 8);

28) не обезбеди благовремено обавештавање и узбуњивање становништва о опасностима (члан 97. ст. 1. и 2);

29) не одржава у функционалном стању системе за обавештавање и узбуњивање (члан 97. став 3);

30) не обезбеди сопствене капацитете за рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање или се не укључи у систем јавног узбуњивања у Републици Србији у предвиђеном року (члан 97. став 4);

31) не успостави и одржава одговарајући интерни систем за обавештавање присутних лица у објекту (члан 97. став 5);

32) не предузме мере ради хитног преношења одговарајућих информација од интереса за заштиту и спасавања (члан 98. став 1);

33) не обезбеди бесплатно преношење обавештења од интереса за заштиту и спасавање телефонским претплатницима (члан 98. став 2);

34) не обезбеди бесплатну услугу лоцирања места позиваоца (долазног позива) (члан 98. став 3);

35) не истакне на видном месту обавештење о телефонском броју 112 и знаке за узбуњивање (члан 99. став 2);

36) не омогући инсталирање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава система раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања или не омогући приступ за одржавање система раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања, уз уважавање мера заштите људи и животне средине (члан 100. став 1);

37) не обезбеди непрекидно снабдевање електричном енергијом уређаја система осматрања, обавештавања и узбуњивања (члан 100. став 2);

38) не обезбеди и одржава везе за потребе узбуњивања (члан 100. став 3);

39) не спроводи мере које су наложене у поступку инспекцијског надзора (члан 112. став 1).

Новчаном казном у износу од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у правном лицу.

Новчаном казном у износу од 100.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана предузетник.

Прекршаји повереника и заменика цивилне заштите

Члан 115.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај повереник цивилне заштите, односно заменик повереника цивилне заштите ако:

1) се не одазове на позив надлежног штаба, односно другог органа који га је поставио (члан 78. став 3);

2) не учествује у припремама грађана и запослених за личну и узајамну заштиту, не обавештава грађане и запослене о правовременом предузимању мера цивилне заштите, не обавештава грађане и запослене о општој мобилизацији ради учешћа у заштити и спасавању људи и материјалних добара у ванредним ситуацијама, не врши координацију и спровођење евакуације, збрињавања, склањања и друге мере цивилне заштите, односно не врши проверу постављања обавештења о знацима за узбуњивање грађана у зградама у зони своје одговорности (члан 78. став 3).

Прекршаји одговорног лица у државном органу, органу територијалне аутономије и органу јединице локалне самоуправе

Члан 116.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у државном органу, органу територијалне аутономије, органу јединице локалне самоуправе и градске општине, ако:

1) не изради, донесе, односно допуни екстерни план заштите од великог удеса (члан 18. став 1, члан 29. став 1. тачка 2));

2) заинтересованој јавности не омогући увид у екстерни план заштите од великог удеса, (члан 18. став 5);

3) не изврши контролу и тестирање екстерних планова заштите од великог удеса најмање једном у три године (члан 18. став 6);

4) Министарству не достави ажурне податке потребне за израду Регистра ризика (члан 22. став 4);

5) у зонама непосредног ризика спроводи активности које изазивају нове или увећавају постојеће факторе ризика и активности поводом којих се људи и материјална добра могу изложити тешким последицама без претходно прибављене дозволе Министарства (члан 23. став 2);

6) правовремено не извештава Министарство о уоченим појавама и проблемима од значаја за ову област, као и о подацима од значаја за процену постојећих ризика, о појави нових ризика и претњи и о другим чињеницама (члан 27. став 1. тачка 2));

7) не планира, организује и обезбеди функционисање своје делатности у ванредним ситуацијама (члан 27. став 1. тачка 3));

8) не учествује у изради Стратегије, Плана заштите и спасавања Републике Србије и других планских и програмских докумената (члан 27. став 1. тачка 4));

9) не учествује у изради Процене ризика Републике Србије из свог делокруга и не достави је Министарству (члан 27. став 1. тачка 5));

10) не обавља друге послове утврђене законом (члан 27. став 1. тачка 6), члан 28. став 1. тачка 11) и члан 29. став 1. тачка 12));

11) не донесе акт о организацији и функционисању цивилне заштите, односно не обезбеди њено спровођење (члан 28. став 1. тачка 2) и члан 29. став 1. тачка 1));

12) не планира и обезбеди буџетска средства намењена за смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама (члан 28. став 1. тачка 3) и члан 29. став 1. тачка 5));

13) не образује штаб за ванредне ситуације (члан 28. став 1. тачка 4) и 29. став 1. тачка 3));

14) не усвоји годишњи план рада, односно годишњи извештај о раду штаба за ванредне ситуације (члан 28. став 1. тачка 6) и члан 29. став 1. тачка 11));

15) не изради, односно донесе процену ризика од катастрофа, план смањења ризика од катастрофа, односно план заштите и спасавања (члан 28. став 1. тачка 7) и члан 29. став 1. тачка 2));

16) не одреди субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање (члан 28. став 1. тачка 8) и члан 29. став 1. тачка 4));

17) не обезбеди телекомуникациону и информациону подршку за потребе заштите и спасавања, као и укључење у телекомуникациони и информациони систем Службе 112, односно не повеже се са њим (члан 28. став 1. тачка 9));

18) не извештава, правовремено, Министарство и друге надлежне државне органе о уоченим појавама и проблемима од значаја за смањење ризика, о подацима од значаја за процену постојећих ризика, о појави нових ризика и претњи и о другим чињеницама које су релевантне за ову област (члан 28. став 1. тачка 10));

19) не образује јединице цивилне заштите (члан 29. став 1. тачка 6));

20) не изради акустичку студију, односно не стара се о постављању акустичних извора (сирена) и остале опреме у оквиру јединственог система јавног узбуњивања у Републици Србији (члан 29. став 1. тачка 8));

21) не сарађује са суседним јединицама локалне самоуправе у спровођењу мера и активности од значаја за смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама (члан 29. став 1. тачка 9));

22) не предузима хитне и превентивне мере у циљу смањења ризика од катастрофа (члан 29. став 1. тачка 10));

23) не обезбеди потребна средства и опрему за личну и узајамну заштиту (члан 55. став 2);

24) не обавести Службу 112 о стању времена, климе и вода, односно не достављају анализе, прогнозе и упозорења о хидролошким, метеоролошким и геолошким појавама, елементарним непогодама и другим опасностима, као и о садржају опасних материја у ваздуху, земљишту и водама изнад дозвољених вредности и све друге прикупљене податке о појавама које могу угрозити људе, материјална средства и животну средину (члан 94. став 2);

25) не обезбеди аутоматско прослеђивање података Служби 112 (члан 94. став 3);

26) не омогући инсталирање сирена и других одговарајућих уређаја и средстава система раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања (члан 100. став 1);

27) не омогући приступ за одржавање уређаја и средстава система раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања, уз уважавање мера заштите људи и животне средине (члан 100. став 1);

28) не спроведе мере које су наложене у поступку инспекцијског надзора (члан 112. став 1).

XIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 117.

Субјекти који су сагласно овом закону у обавези да донесу процену ризика од катастрофа, ту обавезу ће извршити најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Субјекти који сагласно овом закону доносе план заштите и спасавања, ту обавезу ће извршити најкасније у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Субјекти који сагласно овом закону доносе план смањења ризика од катастрофа, ту обавезу ће извршити најкасније у року од 18 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Регистар ризика ће се успоставити у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 118.

Лиценце за процену ризика издате на основу Закона о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 92/11 и 93/12) важе две године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 119.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од девет месеци од дана ступања овог закона на снагу.

До доношења подзаконских аката из става 1. овог члана, примењиваће се подзаконски акти донети на основу Закона о ванредним ситуацијама

(„Службени гласник РС”, бр. 111/09, 92/11 и 93/12), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 120.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 92/11 и 93/12).

Ступањем на снагу овог закона престају да важе чл. 58–64. и 66–72. Закона о заштити од пожара („Службени гласник РС”, бр. 111/09 и 20/15).

Члан 121.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана 97. став 1. тач. 4) и 17) Устава Републике Србије, којима је утврђено да Република Србија уређује и безбедност њених грађана и да уређује и друге односе од интереса за Републику Србију, у складу са Уставом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Област управљања ванредним ситуацијама уређена је Законом о ванредним ситуацијама, који је донет у децембру 2009. године, потом су уследиле измене и допуне и то 2011. године и 2012. године. Систем реаговања у ванредним ситуацијама, који је главни предмет уређивања овог закона, нашао се пред огромним изазовима током катастрофалних мајских поплава 2014. године. Поплавама су били угрожени животи, здравље и имовина више од 1,6 милиона људи у 119 општина централне и западне Србије, а укупна штета од поплава износила је 1,7 милијарди евра, што чини више од 4% бруто друштвеног производа.

Полазећи од искустава стечених у примени Закона о ванредним ситуацијама, преузетих међународних обавеза и новог развоја који је после 2009. године уследио у области политике смањења ризика од катастрофа на светском и европском нивоу, као и од препорука које су упућене Републици Србији у вези са доградњом правног и институционалног оквира за управљање ризиком од катастрофа, нарочито у погледу потребе даљег развоја превентивних активности у овој области, оцењено је целисходним да се припреми нови закон који би уредио питања у овој области.

Основни циљеви коме теже решења у Предлогу закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама (у даљем тексту Предлог закона) јесу првенствено у свеобухватном нормирању превентивних мера и активности ради смањења ризика од катастрофа, ефикасном реаговању у случају наступања катастрофа као и што ефикаснијем отклањању њихових последица како би се што пре обезбедили опоравак и нормализација услова за живот и рад на погођеном подручју. Сагласно томе, а у складу са усвојеним документима на Другој и Трећој светској конференцији о смањењу ризика од катастрофа (Хјого оквир за деловање од 2005. године и Сендаи оквир за деловање од 2015. године) и узимајући у обзир савремена упоредна решења у овој области, Предлогом закона стављају се у први план принципи, плански документи и мере и активности које треба да допринесу што успешнијој превенцији од катастрофа, јачању отпорности појединаца и заједнице на последице елементарних и других непогода и подизању нивоа спремности за реаговање у случају наступања елементарне и друге непогоде. Посебни акценти су стављени на заштиту рањивих група и родну равноправност, као и на успостављање партнерства између јавног и приватног сектора и укљученост научних организација, удружења и организација цивилног друштва у процес креирања и спровођења политике смањења ризика од катастрофа. Новину представља и нагласак на међународној сарадњи, како у домену превенције, тако и домену хуманитарне помоћи и пружања, односно примања међународне помоћи ради заједничког одговора на последице елементарних и других непогода. С тим у вези, поред обавеза које за Републику Србију проистичу из већ закључених билатералних уговора и мултилатералних конвенција, посебно се имала у виду чињеница да је Влада Републике Србије 16. априла 2015.

године, потписала Споразум о учешћу Републике Србије у Механизму ЕУ за цивилну заштиту.

Када се ради о решењима којима се уређује систем реаговања у ванредним ситуацијама, она су углавном ослоњена на постојећа решења, с тим што је из њих отклоњено оно што се у пракси показало нефункционалним и недовољно ефикасним. У целини, та су решења поједностављена и иновирана како би била јаснија и применљивија. Имајући у виду да се овај систем налази у процесу изградње од доношења Закона о ванредним ситуацијама и да су у томе постигнути одређени резултати, сматрало се да је оптималније да се његова изградња настави на започетим основама, уместо да се излаже непотребним иновацијама.

Основни циљ и разлог за доношење Закона је потреба да се систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама као део јединственог система националне безбедности у Републици Србији, правно уреди на јединствен начин, стварањем правних услова за успостављање јединственог и интегрисаног система, а да се истовремено систем организације и функционисања усклади са реалним потребама заштите и спасавања становништва и материјалних добара од елементарних и других непогода.

Такође, у периоду примене Закона о ванредним ситуацијама, а на бази искустава у досадашњим ванредним ситуацијама, указала се потреба за доношење новог закона, са жељом да се прецизније дефинишу поједине одредбе које ће учинити јаснију а самим тим и његову ефикаснију и прецизнију примену. На тај начин би се омогућило свим субјектима система заштите и спасавања да тачно знају своја права и обавезе а такође и какве последице настају уколико се не поштују одредбе закона.

Даљи разлози који оправдавају доношење закона јесте да су имплементиране правних норми које представљају највиши стандард у нормирању оних области које за предмет имају заштиту основних вредности као што су живот, интегритет, природна околина и својина, те би се усвајањем овог закона који је усклађен са поменутих правилима достигао највиши степен безбедности грађана у области заштите од катастрофа.

С тим у вези је и подршка међународној сарадњи која је предвиђена у Предлогу закона, а која је неопходна у решавању изазова савременог друштва и која даје могућност закључивања међународних уговора, чланство у међународним организацијама, тражење и пружање помоћи и олакшавања процедуре преласка државне границе у случају да је Република Србија тражилац, прималац или транзитна земља у пружању помоћи других држава.

Предлогом закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, створиће се неопходни нормативни услови за ефикасније спровођење заштите од елементарних и других непогода, што ће допринети повећању степена безбедности грађана.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Основним одредбама Предлога закона (чл. 1-9.) одређени су предмет закона (члан 1), значење појединих израза употребљених у закону (члан 2) и начела деловања (чл. 3-9). Дефиниције из члана 2. односе се на изразе који се користе у закону, а чија значења нису касније у одредбама закона посебно одређена. Укупно је обухваћено 25 израза, почев од основног – појма катастрофе, па до великог удеса. Код утврђивања дефиниција, у највећој мери је коришћена прихваћена међународна терминологија, уз одговарајућа прилагођавања правном систему Републике Србије и правилима и духу српског језика. Дефинисани су појмови и изрази чије значење није на обавезујући начин утврђено у неком другом пропису, а за потребе правилне примене и

разумевања решења садржаних у овом закону неопходна је њихова прецизна дефиниција. Чл. 3-9. Предлога закона утврђено је укупно седам начела деловања у систему смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и свакоме од њих је одређена садржина.

Друга Глава носи наслов Систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и обухвата чл. 10-23. Предлога закона.

Одредбама чл. 10-14. Предлога закона, дефинисан је систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама који обухвата мере и активности којима се јача отпорност и припремљеност заједнице за одговор и ублажавање последица од насталих катастрофа чиме се постиже јачање отпорности заједнице те с тим у вези се доноси стратегија смањења ризика од катастрофа у управљање ванредним ситуацијама на републичком нивоу. Такође се дефинишу и субјекти и снаге система и успостављање јединства деловања преко националне платформе.

Даље су уређена питања планских докумената у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама. Дефинисан је начин израде и доношење процене ризика од катастрофа, плана смањења ризика од катастрофа, плана заштите и спасавања, екстерног плана заштите од удеса и плана заштите од удеса, као и доношење подзаконског акта који ће уредити методологију, начин израде и садржај процене ризика и плана заштите и спасавања. Поред тога, уређена су питања издавања овлашћења и лиценци за израду планских докумената, прописани су услови за добијање лиценце као и њено трајање док је у члану 21. Предлога закона уређена обука за полагање посебног стручног испита за израду процене ризика и плана заштите и спасавања који организују и спроводе привредна друштва и друга правна лица која су овлашћена за организовање и спровођење обука. У одредби чл. 22. и 23. Предлога закона, дефинисани су регистар ризика од катастрофа и зоне непосредног ризика.

Глава трећа уређује права и дужности субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама.

Одредбама чл. 24-27. Предлога закона, дефинисане су надлежности државних органа и то Владе, Министарства унутрашњих послова, Министарства одбране и Војске Србије као и органа државне управе. Сагласно члану 25. Предлога закона, Министарство унутрашњих послова је надлежно за организовање система смањења ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама, кроз права и обавезе предвиђене овим законом. У члану 26. Предлога закона, предвиђена је улога Министарства одбране и Војске Србије у случају да снаге система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама нису довољне за заштиту људи, материјалних и културних добара у случају елементарних и других непогода. Члан 27. Предлога закона, предвиђа да органи државне управе, између осталог, планирају, организују и обезбеђују функционисање своје делатности у ванредним ситуацијама. Чланом 28. Предлога закона прописане обавезе аутономне покрајине, док су чланом 29. Предлога закона, прописане обавезе јединице локалне самоуправе у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама.

Одредбама чл. 30-35. Предлога закона, прописана су права и дужности привредних друштва и других правних лица, дефинисани су субјекти од посебног значаја за заштиту и спасавање, посебне обавезе правних лица која обављају одређене делатности, високошколских установа и научноистраживачких организација у спровођењу мера заштите и спасавања. Улога удружења и организација цивилног друштва односно право на добијање информација, упућивање предлога, учешће и делатност хуманитарних организација и удружења у заштити и спасавању уређени су чл. 33. и 34. Предлога закона.

Одредбама чл. 36. и 37. Предлога закона, утврђена су права и дужности грађана као и њихова материјална обавеза за потребе заштите и спасавања у случају катастофа.

Глава четврта носи наслов Ванредна ситуација дефинише, пре свега проглашавање и укидање ванредне ситуације. Одредбама чл. 41-47. Предлога закона, дефинисане су улоге, послови и састав штабова за ванредне ситуације као и руковођење штабовима за ванредне ситуације.

Глава пета уређује Ватрогасне и ватрогасно - спасилачке јединице и дефинише оснивање професионалних и добровољних ватрогасних јединица. Поред постојећих професионалних јединица предвиђа се и могућност да јединица локалне самоуправе, под одређеним условима може да оснује професионалну ватрогасну јединицу. Предлогом закона се предвиђа и доношење ближих прописа о стручном оспособљавању и обуци припадника ватрогасно – спасилачких јединица. Предлогом закона се даље уређује сарадња ватрогасних јединица, међусобно устројство и овлашћења руководиоца акције гашења пожара. Такође, предвиђено је да се приликом обављања редовних задатака воде интерне евиденције.

Главом шеста уређена је цивилна заштита и ове одредбе дефинишу појам цивилне заштите, личну и узајамну заштиту, мере цивилне заштите, поверенике цивилне заштите, јединице цивилне заштите као и опремање, обучавање, мобилизацију и активирање истих. Са посебном пажњом, прецизно су дефинисана права и дужности припадника цивилне заштите.

Глава седма - Рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање садржи одредбе о формирању Службе 112 коју чине Национални центар 112, оперативни центри 112, ситуациони центри и систем јавног узбуњивања. Дефинисане су обавезе привредних друштава и других правних лица да обезбеде сопствене капацитете за рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање и да се укључе у систем јавног узбуњивања у Републици Србији. Поред тога, дефинисане су обавезе радио-дифузних и телевизијских станица да предузму мере ради хитног преношења одговарајућих информација од интереса за заштиту и спасавања. Такође, оператери мобилне телефоније дужни су да обезбеде бесплатно преношење обавештења од интереса за заштиту и спасавање телефонским претплатницима. Јединствени европски број за хитне службе 112, уводи се у употребу ради стварања услова сваком физичком и правном лицу да бесплатним позивањем броја 112 добију помоћ хитних служби. Прописана је и обавеза власника пословних, стамбених и других зграда и објеката да омогуће инсталирање као и приступ сиренама и другим одговарајућим уређајима и средствима система осматрања, обавештавања и узбуњивања. Такође, овим одредбама предвиђена је обавеза привредних друштава за дистрибуцију електричне енергије да обезбеде непрекидно снабдевање електричном енергијом уређаја система осматрања, обавештавања и узбуњивања.

Чланом 101. Предлога закона уређује се начин обучавања и оспособљавања запослених у Министарству унутрашњих послова, грађана и припадника јединица цивилне заштите.

Глава девета (чл. 102-104. Предлога закона) уређује питања међународне сарадње у овој области, односно различите облике повезивања држава у циљу унапређења свих сегмената система заштите кроз размену информација, заједничког учествовања у обуци и пружање помоћи погођеним подручјима.

Глава десета уређује питања евиденција које се воде у сврху обављања послова смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и поред тога што упућује на примену прописа о евиденцијама и обради података у области унутрашњих послова, прописује врсте евиденција које Министарство води као и сетове података који се прикупљају и обрађују у сврху

евидентирања правних лица, удружења и невладиних организација од значаја за заштиту и спасавање, припадника јединица цивилне заштите и активне резерве и награђених правних лица и заслужних појединаца у области смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама.

Надзор над применом закона и инспекцијски надзор су уређени чл. 111. и 112. Предлога закона.

Глава дванаеста садржи казнене одредбе и утврђује казне за прекршаје физичког лица, правног лица, одговорног лица у правном лицу, предузетника, одговорног лица у државном органу, органу територијалне аутономије и органу јединице локалне самоуправе.

Прелазним и завршним одредбама прописана су решења која ће се примењивати док се не стекну услови за примену решења у целини, садржаних у овом закону, рокови за доношење планских докумената предвиђених овим законом и рок важења лиценци издатих пре ступања на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона финансијска средства су обезбеђена Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину („Службени гласник РС“, број 113/17) на разделу 15 – Министарство унутрашњих послова, глава 15.0 – Министарство унутрашњих послова, програму – Управљање ризицима и ванредним ситуацијама (1407), функцији 310 – Полицијске услуге, програмској активности – Управљање у ванредним ситуацијама (0003), на економској класификацији 411 – Плате, додаци и накнаде запослених у укупном износу од 4.021.350.000,00 динара, на економској класификацији 412 – Социјални доприноси на терет послодавца у укупном износу од 996.865.000,00, на економској класификацији 415 – Накнаде трошкова за запослене у укупном износу од 94.290.000,00 динара, на капиталном пројекту – Подизање капацитета Сектора за ванредне ситуације у циљу адекватног реаговања у ванредним ситуацијама (5002), на економској класификацији 512 – Машине и опрема у укупном износу од 100.000.000,00 динара, на капиталном пројекту – Изградња и адаптација објеката Сектора за ванредне ситуације (5003), на економској класификацији 511 – Зграде и грађевински објекти у укупном износу од 150.000.000,00 динара и глава 15.1 – Буџетски фонд за ванредне ситуације, програму – Управљање ризицима и ванредним ситуацијама (1407), функцији 310 - Полицијске услуге на капиталном пројекту – Заштита и спасавање грађана, добара, имовине и животне средине РС од последица ванредних ситуација (5001), на економској класификацији 512 – Машине и опрема у укупном износу од 250.000.000,00 динара.

Потребна финансијска средства у 2019. и 2020. години биће обезбеђена у складу са лимитима за 2019. и 2020. годину за раздео 15 – Министарство унутрашњих послова.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

1. Који проблем се решава законом?

Полазећи од нужности сваког одговорног друштва да континуирано ради на унапређењу степена своје отпорности према претњама и опасностима од катастрофа, као и чињенице да су претње ове врсте у последњој деценији све присутније на глобалном нивоу, те да се може очекивати њихово повећање у будућем периоду, неопходно је преиспитати потребе и могућности за унапређење постојећег система заштите и спасавања у Републици Србији.

Постојећи систем је успостављен на принципима које је дефинисао Закон о ванредним ситуацијама, који је и поставио темеље за његову изградњу као јединственог (интегрисаног) система, идентификовао субјекте и снаге система и дефинисао положај и улогу свих субјеката система од Владе, преко надлежних органа и институција до појединца. Овај систем је суочен са великим изазовима. Поплава која се догодила у Републици Србији у мају 2014. године, у размерама које нису забележене у последњих 120 година, угрозила је животе, здравље и имовину више од 1,6 милиона људи (22 процента укупног становништва) у 38 општина у централној и западној Србији. Велики број људи, припадника војске и полиције, других стручних организација, као и велики број грађана, не само оних чија је имовина угрожена, већ и других грађана – добровољаца, био је ангажован на санирању последица. Влада је, ради спасавања живота људи и имовине веће вредности, предузимала одговарајуће мере, односно мере које је било неопходно предузети у условима постојања великих вода и спречавања изливања река услед наиласка поплавних таласа из суседних земаља, које су такође биле погођене поплавама.

Према подацима из Националног програма управљања ризиком од елементарних непогода, резултати извршене процене показали су да укупна штета од поплава у 24 општине погођене поплавом, које су изабране за процену, износила је €1.525 милиона, од којих €885 милиона (57% укупне штете) представља вредност уништене материјалне имовине, док се €640 (43% укупне штете) односи на губитке у производњи. Када се узму у обзир и преостале општине, што значи свих 38 општина погођених поплавама, укупна штета од поплава износи €1,7 милијарди или више од 4 процента БДП. Најугроженији сектор био је рударско-енергетски (32% од укупне штете), а следе стамбени, пољопривредни и трговински сектор (око 15% по сектору од укупне штете). Непосредна последица поплава, због прекида рада у производним активностима, је привремени губитак посла, односно запослења, за око 51.800 лица, тако да су приходи у домаћинствима тих лица у значајној мери опали. Процењује се да је после поплава 125.000 грађана пало испод границе сиромаштва, што је резултирало порастом сиромаштва од готово 7 процената у односу на прошлогодишњи ниво. Ови негативни утицаји на животни стандард и запосленост били су израженији међу угроженим групама становништва, као и међу руралним становништвом (стопа сиромаштва у руралним областима у Србији износи 9,4 посто, што је чини двоструко већом од стопе сиромаштва у урбаним областима).

Искуства стечена у претходном периоду, пре свега приликом катастрофалних поплава 2014. године, али и других непогода мањег интензитета које су уследиле у наредним годинама, указују на то да тренутни нормативни оквир у Републици Србији још увек показује одређена ограничења, да имплементација остаје спора, те да Република Србија остаје фокусирана на реаговање у случају катастрофе, док концепт спремности и смањења ризика од катастрофа треба унапредити. Овде је акценат, пре свега, на недовољно развијеној свести о значају превентивних активности и не предузимању

превентивних активности од стране субјеката система. Познавање и разумевање различитих ризика кључно је за идентификовање њихових узрока и за процесе планирања и реаговања у случају катастрофа. Процену ризика од катастрофа и план заштите и спасавања, као основне документе за ефикасно управљање ризицима, до данас је израдио изузетно мали број јединица локалне самоуправе и привредних друштава. До сада Министарство је донело 19 решења о давању сагласности на процену угрожености јединица локалних самоуправа а поступак по захтеву 20 јединица локалних самоуправа је у току.

2. Који циљеви треба да се постигну доношењем закона?

Предложена решења имају за циљ да омогуће субјектима система да превазиђу препреке у постојећим капацитетима и да развију мере за смањење ризика од катастрофа.

Поред тога, предложена решења ће допринети унапређењу процеса сарадње и дијалога између различитих институција које су повезане са управљањем ризицима од катастрофа, размене информација о ризицима између заинтересованих страна и побољшању постојећих административних и техничких процедура за смањење ризика од катастрофа у најширем смислу. Предложени предлог закона нема за циљ само изнаглажење решења на локалном и националном нивоу, већ што је од суштинске важности, омогућава и јачање регионалних платформи сарадње у управљању катастрофама са прекоограничним ефектом.

Важно је напоменути да се предложеним решењима врши надоградња постојећег система, будући да су она углавном ослоњена на постојећа решења, с тим што је из њих отклоњено оно што се у пракси показало нефункционалним и недовољно ефикасним, односно да су постојећа решења поједностављена и иновирана како би била јаснија и применљивија.

Доношење Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама предлаже се како би се побољшао општи оквир за успостављање ефикасног, интегрисаног система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама у циљу смањења постојећих ризика, спречавања стварања ризика у будућности и ефикаснијег одговора на катастрофе.

За постизање наведеног општег циља неопходно је предузети широк спектар активности и мера и достићи више појединачних циљева.

1) Изградња културе безбедности и отпорности појединца и заједнице на катастрофе постиже се кроз унапређење процеса сарадње и дијалога између различитих институција на националном нивоу, успостављањем Националне платформе за смањење ризика од катастрофа као свеобухватног механизма за разматрање и дефинисање питања од највећег значаја за систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, који обезбеђује размену мишљења, знања, иновација и искустава из области смањења ризика, али и предлаже мере и активности политике смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама, разматра развојне стратегије, планове и програме који су од интереса за смањење ризика и управљање ванредним ситуацијама и јача механизме сарадње и координације на националном и међународном нивоу. Национална платформа ће својим радом обезбедити постизање вишег нивоа безбедности појединца и заједнице.

2) Идентификација, процена и праћење ризика и планирање одговора на те ризике укључује праћење климатских промена и

прилагођавање заједнице на очекиване последице, активности за смањење дејства фактора који узрокују или увећавају ризике од катастрофа путем одговорног и одговарајућег управљања животном средином, земљиштем, водама и другим природним ресурсима, планског коришћења земљишта и предузимањем одговарајућих техничких и других мера, инвестирање у превенцију и смањење ризика од катастрофа кроз подстицање јавног и приватног улагања и предузимања структурних и неструктурних мера. Предлог закона посебну пажњу посвећује обавезама надлежних органа да успоставе и воде регистре и базе података који су од значаја за управљање ризицима, као и обавезној размени и достављању ових података.

3) **Интензивна и ефикасна сарадња** надлежних институција на свим нивоима власти, партнерство са приватним и јавним предузећима, другим правним лицима, организацијама цивилног друштва и свим заинтересованим грађанима који могу пружити допринос смањењу ризика од катастрофа, као и јачање регионалне и међународне сарадње са циљем ефикасног пружања и примања међународне оперативне и хуманитарне помоћи, разрађени су Предлогом закона. У складу са искуством које су надлежне институције стекле примењујући одредбе важећих прописа идентификована су решења која отежавају поступање, као и одређене правне празнине.

Свеобухватно посматрано, низом мањих али значајних, интервенција у постојећем систему обезбеђује се јасна улога свих учесника, постиже се већа правна сигурност и боља ефикасност система. Овом приликом представимо само нека од решења која ће директно допринети постизању циљева закона. Предлог закона истиче улогу јединице локалне самоуправе, њено пуно учешће у превенцији од катастрофа, правовременом реаговању у случају ванредне ситуације, међусобној сарадњи и удруживању у циљу пружања помоћи, размене искустава и заједничког планирања и предузимања мера и активности из оквира својих надлежности утврђених овим законом. Важну новину представља и одредба да се сва права и обавезе предвиђене овим законом за јединицу локалне самоуправе односе и на градске општине града Београда. Овакво решење је произашло из досадашњих искустава са којима се град Београд сурео у претходном периоду и потпуно у складу са начелима система смањења ризика од катастрофа будући да значајно смањује пороцедуре приликом доношења одлука и поступања, поједностављује поступке приликом планирања и јасније препознаје надлежности те се очекује да ће значајно допринети повећању безбедности становника главног града.

Са аспекта начина функционисања, нивоа организовања (формирања) и одговорности штабова за ванредне ситуације примећено је да, у току ванредне ситуације, поједини штабови за ванредне ситуације на нивоу јединица локалне самоуправе (градски и општински) не реагују правовремено и не врше потребне припремне нити оперативне мере којима се предупредују или умањују ефекти опасности које могу угрозити или угрожавају територију за коју су штабови надлежни. Због тога се овим Предлогом закона, поред јасних и прецизних казних одредби даје могућност Републичком штабу за ванредне ситуације да распусти штаб јединице локалне самоуправе и формира привремени штаб за ванредне ситуације. На овај начин се обезбеђује правни механизам за реаговање државе у случајевима када је у појединим јединицама локалне самоуправе угрожен велики број људи и имовина, као што је то био у мају месецу 2014. године у Шапцу или Обреновцу, а одлуке надлежних

штабова за ванредне ситуације су доношене са закашњењем или уопште нису доношене.

Повећање нивоа оперативности рада у случају ванредне ситуације постиже се предвиђањем могућности за образовање оперативног штаба, као помоћног стручног тела штаба за ванредне ситуације, што представља новину овог Предлога закона. Разрађене су и одредбе које уређују одређивање и ангажовање субјеката од посебног значаја за заштиту и спасавање у смислу обавезности претходног уговарања међусобних обавеза, дефинисања начина и времена ангажовања, обима расположивих капацитета који се могу ангажовати водећи рачуна да се не угрози основна делатност правног лица, све у циљу постизања пуног ефекта ангажовања ових ресурса када до ванредне ситуације дође.

Досадашња пракса је показала да у случају ванредне ситуације, када је угрожен већи број лица или имовине, грађани реагују инертно у смислу да је то обавеза државе и локалних органа власти, односно да не препознају своју улогу у систему. Изостанак правовременог учешћа грађана у једноставним пословима заштите и спасавања (пуњење врећа са песком, прављењем насипа на рекама које прете, развлачење ватрогасних црева, дотур воде, коришћење метларица или напртњача у шумским пожарима итд) знатно успорава процес спасавања људи и имовине и може имати тешке последице. Због тога Предлог закона јасно прописује обавезу учешћа грађана у заштити и спасавању, по позиву надлежног штаба али, на бази искуства приликом спашавања грађана у поплавама, предвиђена је обавеза поступања грађана по наредби за евакуацију људи, стоке и материјалних добара.

У делу планирања, Предлогом закона јача се отпорност заједнице у смислу међусобног усклађивања планских докумената кроз сагласности Министарства унутрашњих послова на процене ризика, планове смањења ризика од катастрофа и друга планска докумената. Такође предвиђа се израда Регистра ризика као јединствене интерактивне, електронске, географско-информационе базе података за територију Републике Србије коју води надлежна служба, а која садржи податке од значаја за управљање ризиком од катастрофа.

3. Да ли су разматране могућности за решавање проблема без доношења акта?

Разматране су алтернативне могућности решавања проблема кроз измене и допуне Закона о ванредним ситуацијама које су усвојене 2011. године и 2012. године, пошто су још тада уочени одређени недостатци у систему. Изменом Закона о ванредним ситуацијама решен је проблем који је уочен у његовој дотадашњој примени, нарочито код измена казних одредби. Међутим, након суочавања са непосредним опасностима, код актера система заштите и спасавања подигнут је ниво свести о њиховој улози у систему заштите и спасавања, о потреби за активним учествовањем у спровођењу мера заштите и спасавања и јасној одговорности за непоступање у складу са законом.

У периоду од 2015. године до данас, у сталном дијалогу предстваника надлежних органа, јединица локалне самоуправе, различитих удружења и стручне јавности, разматране су различите могућности за унапређење постојећег система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама. Током тог периода припремљени су и разматрани нацрти различитих докумената, измене и допуне Закона о ванредним ситуацијама а након тога и Предлог закона који би представљао јединствени правни оквир

како за реаговање у ванредним ситуацијама тако и за обнову након ванредне ситуације. Одржане су две јавне расправе (у 2015. и 2017. години), и низ састанака са релевантним организацијама из Републике Србије и међународне заједнице, након чега се дошло до закључка да би се системском надоградњом и побољшањем постојећег правног оквира на најбољи начин решили постојећи проблеми.

4. Зашто је доношење закона најбоље решење датог проблема?

Систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама нужно подразумева ангажовање великог броја субјеката и превазилази сваки од утврђених ресора појединачних институција. Постављени принципи рада државних органа, аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе засновани су на међусобној сарадњи и размени информација укључујући партнерски однос и комуникацију са привредним субјектима и грађанима. Ако се има у виду наведено, јасно је да се једино једним кровним, системским законом могу успоставити обавезна основна начела на којима се читав систем заснива и дефинисати законска решења утемељена на савременим методама и најбољим праксама које се примењују са истим циљем и са којима се појединачна решења из различитих области даље усклађују. Планирање и реализација активности и инвестиција на свим нивоима, које су засноване на познавању ризика и којима се обезбеђује што је могуће већи степен заштите људи и имовине од евентуалног наступања нових катастрофа, представља системски одговор друштва на ову врсту опасности и омогућава смањивање ризика од наступања штетних последица већег обима.

5. На кога ће и како утицати решења предложена у закону?

Решења предвиђена у Предлогу закона ће утицати на:

Јединице локалне самоуправе – Ако се има у виду да елементарна непогода прво наступа на територији јединице локалне самоуправе те да се правовременим реаговањем могу спречити или ублажити последице исте, није неочигледно то што се нацртом закона, као и до сада јединица локалне самоуправе ставља у први план и дефинишу њена права и обавезе. Новина овог Предлога је одредба по којој се сва права и обавезе предвиђене овим законом за јединице локалне самоуправе односе се и на градске општине града Београда из разлога што је постојала правна празнина у одређивању њиховог статус са аспекта ове области. Обавеза израде планских докумената, која је и до сада постојала, ближе је разрађена са циљем обезбеђивања бољег квалитета ових докумената, успостављањем јасне улоге стручних служби надлежног министарства у надзору над садржином самог документа са становишта струке и ускалђености са хијерархијски вишим планским документима у овој области.

Јединице локалне самоуправе добиле су веће обавезе, а градске општине нове обавезе из области заштите од ванредних ситуација. С друге стране, успешна примена овог закона смањиће штете које те исте јединице локалне самоуправе трпе од ванредних ситуација. Показатељи које постављају организације УН које се баве смањењем ризика од катастрофа (UN DRR i UNISDR) указују да сваки динар који се уложи у превентиву враћа се у односу 1:8.

Привредни субјекти – надзор који ће стручне службе Министарства вршити у погледу планирања мера заштите и спасавања имаће утицаја и на привредне субјекте. Поред тога што се сада јасније дефинишу привредни субјекти и правна лица која имају обавезу доношења процене ризика, прецизније је уређено и давање овлашћења Министарства привредним субјектима који се баве израдом процене ризика, плана заштите и спасавања и плана заштите од удеса и обуком за полагање посебног стручног испита за израду процене ризика и плана заштите и спасавања.

Грађани - Изостављањем правовременог учешћа грађана у једноставним пословима заштите и спасавања (пуњење врећа са песком, прављењем насипа на рекама које прете, развлачење ватрогасних црева, дотур воде, коришћење метларица или напртњача у шумским пожарима итд) знатно се успорава процес спасавања људи и имовине што може имати тешке последице. Такође, значајан проблем приликом акција спасавања представља реакција појединих грађана суочених са катастрофалним опасностима (најчешће поплавама), који одбијају да буду евакуисани. Због тога је нацртом закона предвиђена јасна и недвосмислена обавеза поступања грађана по наредби надлежног штаба за евакуацију људи, стоке и материјалних добара.

Позитивни ефекти Предлога закона прожимају се кроз све сфере друштва. Када се деси катастрофа, на пример поплава већег интензитета она угрожава читаву заједницу, онемогућава рад привредних субјеката, енергетског система, школа и других образовних установа, здравствених установа, установа социјалне заштите и других субјеката на поплавленим подручјима. Штетне последице поплава 2014. године су нарочито биле видљиве у области пољопривредне производње (ратарство, сточарство), тако да су засађени пољопривредни производи у већем обиму уништени, а сточни фонд је у великој мери био угрожен, а у одређеном обиму и уништен. Постизањем циљева овог Нацрта закона, отпорност друштва биће унапређена, а виши ниво спремности заједнице да се суочи и одговори на ове ризике вишеструко ће ублажити могуће катастрофалне последице.

6. Које су обавезе чија ће примена изазвати трошкове грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Како је раније наведено, циљ Предлога закона је да се смањи ризик од катастрофа и обезбеди правовремено реаговање субјеката система у ванредној ситуацији. Одредбе Предлога закона не предвиђају додатне трошкове по грађане Републике Србије који учествују како у спровођењу превентивних мера тако и по потреби у реаговању у случају ванредне ситуације.

У погледу одредаба којима се дефинишу права и обавезе субјеката система смањења ризика, напомињемо, да су оне углавном постојеће, односно дефинисане важећим Законом о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 92/11 и 93/12) тако да се нове обавезе предвиђене Предлогом закона свде на обавезу јединица локалне самоуправе у погледу израде Екстерног плана заштите од великог удеса, Плана смањења ризика од катастрофа и обавезу Министарства за успостављање и вођење Регистра ризика.

Неспорно је да ће примена одредаба овог закона изискивати одређене тошкове органа државне управе, јединица локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица који настају приликом израде процене ризика и плана планских докумената. Наиме, наведена планска докумената израђују правна лица која су оспособљена и овлашћена од стране Министарства за

њихову израду, а ангажовање ових правних лица подразумева трошкове који се крећу од 400 хиљада па до милион динара за сва планска документа.

Мала предузећа немају додатне трошкове према одредбама Предлога закона из разлога јер су изузети из обавезе израде ових планских докумената.

Наведени трошкови нису новина овог Предлога закона већ су то трошкови који постоје и у примени постојећих одредаба Закона о ванредним ситуацијама. Међутим, у досадашњој пракси обавезу израде ових докумената је урадио веома мали број јединица локалне самоуправе а о привредним друштвима и другим правним лицима да и не говоримо.

Финансијски ефекти се одражавају и у делу који дефинише област јединица цивилне заштите. Наиме, јединице локалне самоуправе, као и до сада, имају обавезу формирања јединица цивилне заштите опште намене. Закон не прецизира број јединица и припадника тих јединица већ обим дефинише процена угрожености и величина општине или града. Имајући у виду да ће се формирати једна до две јединице цивилне заштите опште намене по јединици локалне самоуправе и да ће се попунити у просеку са 30 припадника, долазимо до следећих трошкова:

1. За куповину униформе и обуће = 40.000 динара по једном припаднику;
2. За куповину опреме за рад = 40.000 динара по једном припаднику;
3. За обезбеђење најмање 5 радних дана обуке = 20.000 по једном припаднику;

Укупно по једном припаднику = 100.000 динара

Укупно за 30 припадника = 3.000.000 динара по једној општини/граду;

Напомињемо да ће општине са веома малим бројем становника (а има их око 50) формирати мање јединице са 15-20 припадника.

Формирање јединица цивилне заштите немају само јединице локалне самоуправе већ и држава и то специјализоване јединице цивилне заштите. У досадашњем периоду Сектор за ванредне ситуације је формирао, у свим седиштима управних округа, јединице цивилне заштите различитих специјалности за различите врсте опасности са укупно 4.600 припадника. Униформа и опрема је купљена за 2.000 припадника а остаје да се наредних пет година набави униформа за још 3.000 припадника за шта ће бити потребно 120.000.000 (милиона) динара. Ове јединице су намењене за најсложеније задатке заштите и спасавања у ванредним ситуацијама у ситуацијама када снаге и средства јединица локалне самоуправе нису довољне а за чије опремање и обучавање је потребна посебна пажња државе.

Истичемо посебно појам активне резерве за припаднике специјализованих јединица цивилне заштите. Наиме ради се о механизму да се за неке посебне дужности и специјалности са припадницима ових јединица који имају посебне способности (рониоци, алпинисти, спелеолози и др) потписује уговор о активној резерви. То подразумева да се припадници који потпишу овај уговор обавезују на „верност“ у одзиву на обуку и у случају потребе за коришћењем њихових услуга у јединицама цивилне заштите које делују на територији где је ванредна ситуација. Планирано је фазно увођење активне резерве у специјализованим јединицама цивилне заштите, почев од 2020. године јер је претпоставка да ће до тада бити обезбеђени сви предуслови (доношење подзаконских прописа, планирање буџетских средстава).

Укупан бруто износ за 100 припадника, који би потписали уговор о активној резерви за 2020.годину, би износио 24.300.000 динара. Наведени износ подразумева месечне надокнаде за службу у активној резерви (10% од просечног личног дохотка у Р.Србији) и накнаде за ангажовање ради обуке и у акцијама заштите и спасавања (максимално 30 дана годишње). Од 2021. до 2024.године, број припадника активне резерве би се сукцесивно повећавао за

по 50 припадника годишње, да би 2024.године у активној резерви било укупно 300 припадника.

7. Да ли позитивни ефекти оправдавају трошкове?

Позитивни ефекти закона свакако оправдавају предвиђене трошкове.

Најбољи пример за наведено су поплаве 2014. године када је погођено више десетина општина и градова и штета је била 1,7 милијарди евра а страдало је око 30 људи. Последице су биле катастрофалне. Процену угрожености (ризика) и План заштите и спасавања, са добијеном сагласношћу од стране МУП-а, у том тренутку, није имала ни једна јединица локалне самоуправе нити било које привредно друштво иако је то била законска обавеза. Да су постојала ова документа последице би биле знатно мање посебно у делу који се односи на две штићене вредности као што су живот и здравље људи и последице по критичну инфраструктуру (где су и наступиле најтеже последице). У марту 2017. године министар унутрашњих послова је донео нову Методологију за израду процене угрожености и плана заштите и спасавања која је имала за циљ да на јединствен начин уреди садржај и начин израде ових докумената на свим нивоима. Обавеза свих субјеката који по Закону о ванредним ситуацијама морају израђивати Процену угрожености и План заштите и спасавања била је да у року од шест месеци од дана доношења Методологије израде и процену и план. На основу података са којима располажемо до сада је ову обавезу извршио веома мали број субјеката а у прилогу дајемо табелу са подацима који о томе најбоље говоре. Напомињемо да су све јединице локалне самоуправе предвиделе средства у својим буџетима за ову намену.

2017

УПРАВЕ/ОДЕЉЕЊА ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ	ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ			ПЛАН ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА		
	БРОЈ ПОДНЕТИХ ЗАХТЕВА ЗА ДОБИЈАЊЕ САГЛАСНОСТИ	РЕШЕНО		ПОДНЕТО ЗАХТЕВА ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ	РЕШЕНО	
		ПОЗИТИВНО	НЕГАТИВНО		ПОЗИТИВНО	НЕГАТИВНО
УВС У БЕОГРАДУ	24	14	10	9	6	0
УВС У КРАГУЈЕВЦУ	0	0	0	0	0	0
УВС У НИШУ	5	2	1	0	0	0
УВС У НОВОМ САДУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У БОРУ	1	0	1	1	0	1
ОВС У ЈАГОДИНИ	1	1	0	0	0	0
ОВС У КИКИНДИ	0	0	0	1	0	1
ОВС У КРАЉЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У КРУШЕВЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЛЕСКОВЦУ	1	1	0	0	0	0
ОВС У НОВОМ ПАЗАРУ	1	0	1	0	0	0
ОВС У ПАНЧЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПИРОТУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПОЖАРЕВЦУ	2	1	1	0	0	0
ОВС У ПРИЈЕПОЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПРОКУЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СМЕДЕРЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СОМБОРУ	1	1	0	0	0	0
ОВС У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ	7	2	2	0	0	0
ОВС У СУБОТИЦИ	0	0	0	0	0	0
ОВС У УЖИЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ВАЉЕВУ	8	2	3	1	1	0
ОВС У ВРАЊУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЗАЈЕЧАРУ	2	2	0	0	0	0
ОВС У ЗРЕЊАНИНУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЧАЧКУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ШАПЦУ	4	0	1	0	0	0
СВС У СЕДИШТУ	0	0	0	0	0	0
УКУПНО	57	26	20	12	7	2

2018

УПРАВЕ/ОДЕЉЕЊА ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ	ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ					
	БРОЈ ПОДНЕТИХ ЗАХТЕВА ЗА ДОБИЈАЊЕ САГЛАСНОСТИ	УКУПНО РЕШЕНИХ	РЕШЕНО			
			ПОЗИТИВНО		НЕГАТИВНО	
			ПРАВНА ЛИЦА	ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	ПРАВНА ЛИЦА	ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
УВС У БЕОГРАДУ	24	20	10	3	3	4
УВС У КРАГУЈЕВЦУ	2	1	0	1	0	0
УВС У НИШУ	2	2	0	2	0	0
УВС У НОВОМ САДУ	5	0	0	0	0	0
ОВС У БОРУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЈАГОДИНИ	1	1	1	0	0	0
ОВС У КИКИНДИ	1	1	1	0	0	0
ОВС У КРАЉЕВУ	1	0	0	0	0	0
ОВС У КРУШЕВЦУ	3	1	0	0	0	1
ОВС У ЛЕСКОВЦУ	1	1	0	0	0	1
ОВС У НОВОМ ПАЗАРУ	1	1	0	1	0	0
ОВС У ПАНЧЕВУ	4	2	2	0	0	0
ОВС У ПИРОТУ	1	0	0	0	0	0
ОВС У ПОЖАРЕВЦУ	1	1	0	1	0	0
ОВС У ПРИЈЕПОЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПРОКУПЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СМЕДЕРЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СОМБОРУ	6	5	4	0	0	1
ОВС У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ	5	5	2	1	2	0
ОВС У СУБОТИЦИ	1	1	1	0	0	0
ОВС У УЖИЦУ	3	2	1	1	0	0
ОВС У ВАЉЕВУ	11	9	2	1	5	1
ОВС У ВРАЉУ	1	1	1	0	0	0
ОВС У ЗАЈЕЧАРУ	3	2	0	1	0	1
ОВС У ЗРЕЊАНИНУ	4	3	1	0	0	2
ОВС У ЧАЧКУ	4	2	0	0	0	2
ОВС У ШАПЦУ	2	3	0	0	0	3
ОВС У СЕДИШТУ	0	0	0	0	0	0
УКУПНО	87	64	26	12	10	16

2018

УПРАВЕ/ОДЕЉЕЊА ЗА ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ	ПЛАН ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА					
	ПОДНЕТО ЗАХТЕВА ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ	УКУПНО РЕШЕНИХ	РЕШЕНО			
			ПОЗИТИВНО		НЕГАТИВНО	
			ПРАВНА ЛИЦА	ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ	ПРАВНА ЛИЦА	ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
УВС У БЕОГРАДУ	14	13	12	0	0	1
УВС У КРАГУЈЕВЦУ	0	0	0	0	0	0
УВС У НИШУ	0	1	0	1	0	0
УВС У НОВОМ САДУ	1	0	0	0	0	0
ОВС У БОРУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЈАГОДИНИ	1	0	0	0	0	0
ОВС У КИКИНДИ	0	0	0	0	0	0
ОВС У КРАЉЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У КРУШЕВЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЛЕСКОВЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У НОВОМ ПАЗАРУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПАНЧЕВУ	4	4	4	0	0	0
ОВС У ПИРОТУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПОЖАРЕВЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПРИЈЕПОЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ПРОКУПЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СМЕДЕРЕВУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СОМБОРУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ	2	2	2	0	0	0
ОВС У СУБОТИЦИ	0	0	0	0	0	0
ОВС У УЖИЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ВАЉЕВУ	6	4	3	0	0	1
ОВС У ВРАЉУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЗАЈЕЧАРУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЗРЕЊАНИНУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ЧАЧКУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У ШАПЦУ	0	0	0	0	0	0
ОВС У СЕДИШТУ	0	0	0	0	0	0
УКУПНО	28	24	21	1	0	2

Такође, трошкови се појављују приликом израде плана смањења ризика од катастрофа који се израђује на локалном, покрајинском и националном нивоу. Наиме, одредбе овог Предлога закона предвиђају периодични израду овог плана (сваке три године), а сам план подразумева планско дефинисање пројеката и инфраструктурних радова које треба извести у циљу смањења неког од идентификованих ризика. Колики су појединачни трошкови који настају реализацијом ових планова зависи од врсте и броја ризика који су обухваћени планом смањења ризика од катастрофа. Поједине општине које су у претходном периоду издвајале средства за превентиву имаће знатно мање трошкове настале Планом смањења ризика од катастрофа. Покрајински и Национални план смањења ризика обухвата крупне инфраструктурне пројекте и радове који ће се предузимати тамо где постоје већи ризици (напр. од поплава) који могу угрозити више општина и градова а за чију реализацију су потребна знатна средства која јединице локалне самоуправе не могу обезбедити. Напомињемо да не можемо дати прецизне податке о финансијским средствима потребним за реализацију ових планова али указујемо да је од велике важности предузимање потребних превентивних мера и поступака којима се смањују ризици на одређеном простору или територији. Такође указујемо, да сваки динар који се уложи у превентиву враћа се у односу 1:8 што су показатељи које постављају организације УН које се баве смањењем ризика од катастрофа (UN DRR i UNISDR). Од катастрофалних поплава 2014. године Република Србија је уложила велика финансијска средства кроз обнову погођених општина и градова улажући знатна средства и у превентиву. Овим плановима активност улагања у превентиву ће се наставити с тим што ће се законом обавезати општине, градови, покрајина и Република Србија да израђују сопствене планове смањења ризика од катастрофа.

У Сектору за ванредне ситуације се води **„База података о губицима проузрокованим катастрофама у Републици Србији – DESINVENTAR“** која је реализована 2013. године, у сарадњи са Међународном стратегијом Уједињених нација за смањење ризика од катастрофа (UNISDR), а активности је координирала Канцеларија Програма за развој Уједињених нација (UNDP I SEESAC) у Београду, кроз сарадњу Републичког завода за статистику, који је податке о догађајима уносио до 2013. године а након тога са Сектором за ванредне ситуације који је преузео активности на уношењу података. Главни циљ овог пројекта је успостављање базе података о губицима изазваним катастрофама користећи методологију коју је развио UNISDR – DESINVENTAR. Србија је једна од пет земаља у Европи које су међу првима спровеле овај пројекат, финансиран од стране UNISDR-а.

Сви подаци о штетама су унети у базу података „DESINVENTAR“, на основу званичних извештаја јединица локалне самоуправе (попуњени у складу са Уредбом о начину верификације штета садржаних у извештајима („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС и 44/14)) и извештаја достављених Комисији за утврђивање штете од елементарних непогода Владе Републике Србије, које је Сектор за ванредне ситуације добио. Према овој бази података о насталим штетама од природних и других катастрофа дајемо табелу са приказаним догађајима који су изазивали ванредне ситуације а које су правиле штете на објектима, инфраструктури и пољопривредним површинама.

Збирно унето догађаја DESINVENTAR

	2014	2015	2016	2017
Ванредне ситуације	65	48	37	45
Клизишта	110	164	60	16
Земљотрес	23	50	19	10
Техничке несреће	44	27	18	21
Епидемије	14	12	40	21
Поплаве	124	92	94	9
Шумски пожари	67			31
Град	11	13	9	8
Снежне међаве	34	13	9	47
Олујни ветрови	48	94	134	86
Укупно	540	500	411	286

На основу података унетих догађаја у UNISDR Базу података DESINVENTAR укупна процењена штета од елементарних непогода у периоду од 2014. до краја 2017. године је 2.155.220.977 долара без урачунате штете од поплава 2014 године која је по процени Канцеларије владе Србије 1.7 милијарде евра.

Наглашавамо да је штета настала од последица суше, само у 2012. години била катастрофална и да је оквирно износила преко две милијарде долара, а да је штета настала од шумских пожара те исте године била преко 50 милиона евра.

Напомињемо да за 2018. годину немамо сумарне податке али за прву половину године можемо рећи да обилује великом количином падавина које изазивају велике бујице у урбаним и пољопривредним срединама при том правећи велике материјалне штете на објектима свих врста и намена као и на саобраћајној инфраструктури (путеви и мостови). Такође је присутна појава већег броја клизишта у западној, источној, југозападној и југоисточној Србији која такође праве велике материјалне штете. О штетама у области пољопривреде да и не говоримо јер су штете у појединим деловима југозападне и западне Србије катастрофалне.

По први пут у Републици Србији овај Предлог закона уводи **Регистар ризика** као интерактивну електронску географско-информациону базу података о свим ризицима (опасностима) од елементарних и других опасности на простору Републике Србије. Радиће се на централном нивоу у оквиру Министарства унутрашњих послова у сарадњи са другим органима државне управе а похрањиваће га подацима ресорна министарства, посебне организације, агенције и јединице локалне самоуправе. Трошкови који настану ће се односити само на обезбеђење једног софтвера (постоје већ обезбеђена средства из донације у Канцеларији за управљање јавним улагањима) а који ће омогућити да сви подаци о ризицима буду на једном месту и на јединствен начин обрађени. Биће омогућен приступ бази података свим субјектима који израђују сопствене процене ризика или врше неке грађевинске и друге инвестиционе радове.

База ће имати нивое пруступности јер ће се одређени специфични ризици штитити и бити доступни само надлежним органима државне управе.

Такође, овај предлог закона предвиђа одређивања зона непосредног ризика а што ће спречити градњу у тим зонама. Ово има посебан значај имајући у виду да је дивља градња као и градња у зонама где поуздано се зна да постоји опасност од поплава, земљотреса, клизишта и техничко технолошких

опасности, присутна на територији Републике Србије па ће примена ових одредби битно утицати на смањење ове појаве.

Вредност коју за јединицу локалне самоуправе представља постојање обучених, оспособљених и опремљених јединица цивилне заштите и њихова спремност за хитно реаговање у ситуацији када наступи ванредна ситуација, се не може се упоредити са трошком који изискује куповина униформе и опреме за припаднике ових јединица.

На крају потребно је још једном нагласити немерљивост позитивних ефеката који се очекују у вези са повећањем нивоа заштите људских живота од катастрофа као дела система националне безбедности.

8. Да ли закон стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Имајући у виду предмет Предлога закона, јасно је да он нема директног утицаја на појаву нових привредних субјеката на тржишту нити на тржишну конкуренцију, међутим подизање степена безбедности и стварање услова за безбедно друштво, са високим степеном отпорности према ризицима који му прете, свакако доприноси конкурентности Републике Србије на регионалном и глобалном нивоу у контексту привлачења страних инвестиција. Привредни субјекти који се баве изразом Процене угрожености и Плана заштите и спасавања имаће значајно повећање обима посла, будући да је примена закона у овом делу кључна за успостављање ефикасног система.

9. Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о закону?

Нацрт Закона је представљен на јавним расправама које су одржане у новембру 2017. године у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду те су све заинтересоване стране изнеле своје сугестије и предлоге на унапређењу текста овог Нацрта закона. Све идеје и предлози изнети у оквиру јавне расправе су размотрени са дужном пажњом, а оне за које је оцењено да су у духу закона и да могу да допринесу бољем уређењу предмета закона, су прихваћене и уграђене у текст закона. Тако је предлог да се у рад Националне платформе укључе и представници јединица локалне самоуправе и организација цивилног друштва прихваћен, јер доприноси остваривању сврхе Националне платформе у стварању партнерског односа свих заинтересованих субјеката укључених у управљање ризиком од катастрофа. Прихваћен је и предлог да се Стратегија у овој области доноси само на националном нивоу, а не и на нивоу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, како је првобитно било предвиђено. У оквиру јавне расправе изнети су и предлози који нису могли бити прихваћени. Није прихваћен предлог да се предвиди да Екстерни план заштите од великог удеса, уместо јединице локалне самоуправе, израђује надлежна организациона јединица Министарства унутрашњих послова или сам привредни субјект који поседује СЕБЕСО комплекс. Ако се има у виду да се Екстерним планом прописују мере које треба предузети изван комплекса, како би се у случају хаварија плански извршила заштита људи и материјалних добара, јасно је да ове мере може да планира и спроводи једино локална самоуправа на чијој се територији комплекс налази. Поред опсежне јавне расправе извршене су и додатне консултације са заинтересованим субјектима система смањења ризика од катастрофа. Такође, Нацрт закона је на билатералним састанцима представљен Сталној конференцији градова и општина и међународним организацијама и Програму Уједињених нација за развој (УНДП). На овај начин, истакнут је значај појединих субјеката који су од највеће важности за ефикасно

функционисање система у области локалне самоуправе, привреде и учешћа Србије у систему безбедности на међународном нивоу.

10. Које ће мере током примене закона бити предузете да би се остварили циљеви доношења закона?

Надлежни органи ће предузети све предвиђене мере за примену одредаба овог предлога закона. Пре свега, Влада ће донети Стратегију смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама и акциони план за њено спровођење, као основног стратешког документа којим се утврђује политика и усмеравају активности државних органа и других субјеката у управљању ризиком од катастрофа, одређују смернице за ангажовање људских и материјалних ресурса, даљи развој нормативног и институционалног оквира у циљу смањења ризика и ефикасног одговора на изазове катастрофа. Влада ће донети прописе о јединицама цивилне заштите, намени, задацима, мобилизацији и начину њихове употребе; прописе о активној резерви; висини и начину остваривања права на једнократну помоћ члановима породице настрадалог припадника цивилне заштите. Поред тога, Влада ће уредити организацију и функционисање раног упозоравања, обавештавања и узбуњивања, начин поступања субјеката и процедуре за рано упозоравање, обавештавање и узбуњивање. Такође, прописаће поступак и услове под којима се прима или упућује међународна помоћ.

Са друге стране и министар унутрашњих послова донеће прописе неопходне за пуну примену Закона од којих је свакако најзначајнији Правилник о методологији, начину израде и садржају процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања који ће приликом израде предметних докумената примењивати сви субјекти на територији Републике Србије те ће она бити компатибилна у примени. Министар ће, такође, прописати организационо техничке услове које морају испуњавати правна лица за издавање овлашћења за израду процене ризика од катастрофа, плана заштите и спасавања, плана заштите од удеса и организовање и спровођење обуке за полагање посебног стручног испита за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања као и програм ове обуке.

У циљу успостављања Регистра ризика министар унутрашњих послова ће прописати садржину, начин успостављања и одржавања Регистра ризика, док ће обавезе субјеката система у поступку израде Регистра ризика, начин израде Регистра ризика и унос података ближе уредити Влада.

Министар ће, такође, уредити организацију ватрогасно-спасилачких јединица, начин рада, поступање приликом извршавања задатака заштите и спасавања, начин вршења службе и унутрашњи ред у јединици и прописаће критеријуме за избор кандидата за полазнике курса за Основну обуку припадника ватрогасно-спасилачких јединица Министарства, права обавезе и одговорности полазника Основне обуке, као и стручно оспособљавање, усавршавање и напредовање припадника ватрогасно-спасилачких јединица.

Поред тога подзаконским актом министра ближе ће се уредити начин одржавања склоништа и прилагођавање комуналних, саобраћајних и других подземних објеката за склањање становништва, али и рад повереника цивилне заштите и критеријуми за њихово именовање, прописи о личној и материјалној формацији јединица цивилне заштите, обуци и наставним плановима и програмима за обуку јединица цивилне заштите као и о униформи и ознакама цивилне заштите.

У сарадњи са надлежним институцијама биће припремљена Процена ризика од катастрофа Републике Србије, Национални план смањења ризика од катастрофа и План заштите и спасавања Републике Србије, које усваја Влада. На основу усвојене Процене ризика од катастрофа Републике Србије, Влада ће

Одлуком утврдити подруђја која представљају зоне непосредног ризика и утврдити која правна лица представљају субјекте од посебног значаја за заштиту и спасавање Републике Србије.

Министарство ће у складу са утврђеним надлежностима у овом предлогу закона привредним друштвима издати овлашћења за израду процене ризика и плана заштите и спасавања, као и овлашћења за организовање и спровођење обуке за израду процене ризика и плана заштите и спасавања. Министарство ће, такође организовати посебне стручне испите и лицима која испуњавају услове, издати лиценцу за израду процене ризика од катастрофа и плана заштите и спасавања, као и предузети све друге активности за које је Предлогом закона овлашћено.

Акцент овог Предлога закона је на процесима и методама националног деловања у смањењу свих ризика од катастрофа кроз израду процена ризика и мапирања ризика у фазама превенције, припремљености и планирања, које се спроводе у ширем контексту управљања ризицима од катастрофа. Нови закон се заснива на приступу који подразумева идентификацију, анализу, процену и третман ризика који могу настати услед природних или техничко технолошких несрећа. Посебно место у новом закону има поље превентивног деловања кроз израду плана смањења ризика од катастрофа затим формирања јединственог Регистра ризика и одређивања зона непосредног ризика од катастрофа.

План смањења ризика ће умногоме омогућити да се на бази третмана неприхватљивог ризика који ће се дефинисати проценом ризика планирају инфраструктурни инвестициони радови на побољшању заштитне инфраструктуре и друге мере којима ће се смањити или уклонити одређени ризик. Овај план ће се радити на локалном, покрајинском и националном нивоу тако да ће се на целој територији Републике Србије планирати мере за смањење одређених ризика.

За остваривање онога што се доношењем закона намерава, кључна је боља комуникација субјеката система смањења ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама у превенцији и реаговању у ванредним ситуацијама, за шта се овим Предлогом закона успостављају механизми.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа: **Влада**

Обрађивач: **Министарство унутрашњих послова**

2. Назив прописа

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О СМАЊЕЊУ РИЗИКА ОД КАТАСТРОФА И УПРАВЉАЊУ ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

DRAFT LAW ON REDUCTION OF RISK OF DISASTERS AND MANAGEMENT OF EMERGENCY SITUATIONS

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односе на нормативну саржину прописа,

- **Поглавље: Наслов VIII- Политике сарадње;**
- **Под поглавље: Члан 111- животна средина;**

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,

делимично усклађен

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

3.27.6- Цивилна заштита

Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније предвиђено је да ће Влада утврдити Предлог закона о смањењу ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама у 4. кварталу 2018. године.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Decision No 1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on a Union Civil Protection Mechanism

делимично усклађен

2014/762/EU: Commission Implementing Decision of 16 October 2014 laying down rules for the implementation of Decision No 1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council on a Union Civil Protection Mechanism and repealing Commission Decisions 2004/277/EC, Euratom and 2007/606/EC, Euratom (notified under document C(2014) 7489)

делимично усклађен

Directive 2007/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 on the assessment and management of flood risks

делимично усклађен

- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
 г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

Усклађивање са прописима Европске уније у области смањења ризика од катастрофа врши се фазно, у складу са динамиком и обавезама из преговарачког процеса и потребама Републике Србије за имплементацијом одредби права ЕУ.

- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

Дефинисаће се у оквиру преговарачког процеса са ЕУ.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Одлука 1313/2013/ЕУ и Директива 2007/60/ЕЦ су преведене на српски језик, док Одлука 2014/762/ЕУ није преведена

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

НЕ

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености

/